

DZIENNIK HANDLOWY.

*Zawierający w sobie wszystkie Okoliczności.
Pisma, Uwagi, i myśli Patryotyczne
do Handlu ściągające się.*

Roku Pierwszego Część VI.

CZERWIEC 1786.

ZAWIERA w SOBIE.

- I. o Targach Krajowych. - Warszawy, Krakowa, Zytomierza, Lublina, Kamieńca, Podol: Tulczyna, Białegołtoku, Wilna, Grodna, od karty 273. do - - - 270.
- II. o Targach Zagranicznych. - - -
 - Co do Handlu Chersońskiego - Extrakte Listu z Chersonu Handel nowy Polski interesującego - Cena Drzewa do Okrętów - od karty 282. do - - - 285.
 - Co do Handlu Ryskiego. - - - 285.
 - Co do Handlu Królewieckiego. - - - 286.
 - Co do Handlu Elbląckiego - w Roku 1785. do Elbląga w zimie weszło Zboża z Polski - w Ru 1786. do Elbląga weszło Zboża z Poliki - Tegóż Ru 1786. wysłano Zboża za Granicę z Elbląga. - od Kar: do 289.
 - Co do Handlu Gdańskiego. - - - tamże.
 - Projekt do wydoskonalenia Targów Krajowych i Zagranicznych. - - - tamże.
- III. o Fabrykach Krajowych.
 - List Anonima o znajdujących się w Woj: Sand: w Drzewicy, Fabrykach, Passów, Szląków, Karet, Koczów, Kolasiek, Karyolek &c:

DONIESIENIE!

DZIENNIKA HANDLOWEGO.

o Sposobie nabycia tego Dzieła

x. *W* *Warszawie*, w *Expedycyi Dziennika Handlowego* która teraz znajduje się na *Nowym Mieście* za *Franciszkanami* na *Ul: Zakroczymskiéy* w *Kam: Piotrowskiego Patrona Marszałskowskiego*. Nr. 1858. gdzie i *Znak* téż *Expedycyi* jest zawieszony. — Można w téj *Expedycyi* *Prenumerować* płacąc na *Rok cały Złt: 18.* na *pół Roku Złt: 9.* z tym warunkiem, że ktoby nieprenumerował na *pierwsze pół Roku*, ten nie będzie mógł na *drugie pół Roku* inaczey prenumerować, aż biorąc *pierwszego półroczu* wszystkie *Części* podług *Ceny* ich wyrażonéy. — w *Téż* *Expedycyi* *terażniéysza Część VI.* razem z *Tablicą Targów* *przedać* się po *Złt: 3.* — *Tamżé* dostać można *zawżé gratis Prospektu i Treści Myteryi* tego *Dzieła*.

2. w *Drukarni Grelowskiéy* w *Marywilu*, iako i na wszystkich *Składach* tego po *Jarmarkach* znajdujących się, *prenumerować* i *osobno kupować* można za *tęż samą Cenę*, iak w *Eypedycyi Dziennika*.

3. w *Drukarni XX. Missionarżow* takóż *prenumerować* można za *tęż samą Cenę* iak w *Expedycyi*.

4. za *Warszawą* po wszystkich *Pocztach* całego *Kraju* *prenumerować* można, *adresując* się do którego z *JJ. PP. Sekretarżów Pocztańtu Warszawskiego*, przesyłając razem im na *rok Złt: 24.* na *pół roku Złt: 12.* łacząc w to *Porto Pocztowe*.

DZIENNIK HANDLOWY

*Zawierający w sobie wszystkie Okoliczności, Pi-
śma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu
ściągaące się.*

ROKU PIERWSZEGO CZĘŚĆ VI.

CZERWIEC 1786.

I.

o Targach Krajowych.

Położywszy w Tabelli Cenę Targów Kra-
jowych, nie mamy tutaj przyczyny po-
wtarzania onych, procz tylo dołożenia tych
Gatunków pomniejszych, które w Tabelli nie
mogły być umieszczone, — Takż wiadomo-
ści Urodzajów tyczące się w tym Artykule
kładzione będą. *

*Nro 10. w Warszawie nieumieszczone w Ta-
belli następujące Gatunki.*

Zł: Gr.

Mąki Żytniej Targowej 3 pół kor:

na korzec. — Korzec 13. 15.

S

Ka.

* *Tabella zaś Targów cało-Krajowych
znayduje się na końcu téj Części czyli Tomiku.*

	Złt.	Gr.
Kaszy Grycz: drob: Rad: <i>Cwierć</i>	8.	9.
Ditto Jęczmieni: drobnéy: Ditto	3.	15.
Grochu Zielonego. - Ditto	3.	7½.
Ditto Szablatego. - Ditto	7.	
Szoczewicy. - - - Ditto	3.	15.
Syra workowego. - <i>Kopa</i>	35.	
Ditto Krajaneł. - - Ditto	13.	15.

	Złt.	Złt.	Gr.
Indyków - - - <i>Para</i>	7.	9.	
Geśi. - - - - Ditto	3.	2.	6.
Kapłonów. - - - Ditto	2.	2.	15.
Kaczek. - - - - Ditto	1.	1.	15.
Kur. - - - - Ditto	1.	-	15.
Wieprz dobry. - - - 72.	-	-	90.
Ditto podléyszy. - - - 30.	-	-	54.
Ciele dobre. - - - - 13.	-	-	14.
Ditto podléysze. - - - 9.	-	-	11.
Koźiół 5 letni. - - - 22.			
Ditto 4 letni. - - - 11.			

Takową Specyfikacyą zaświadczył Stan: Wie-
śnotowski Instygator Taxowy Jurysdykcyi Mar-
szatków: Koronnéy.

NB. Ceny te podane, były brane z őrze-
dniéy Ceny Targowéy; Na Składał zaś i Hur-
towo kupujący, mogli dostawać jeszcze taniéy;
lecz że nam nikt o tém nie doniośł, dla tego
i my nie o takowéy Cenie niewzmiankujemy.
Pożyteczna jednak rzecz byłaby, gdyby ci, co
mają Składy Żróż, Produktów, lub jakichkol-
wiek Towarów w Warszawie znajdujące się,
raczyli nam donieść, tak ogatunkach, wielo-
ści, iako też i Cenie ich Hurtowéy; uczyniliby
przez to i sobie pożytek, boby każdy wiedząc,
gdzie

gdzie się znajdują iakie Składy, iakie mają w sobie Gatunki, iakie wielości, w iakięj Cenie, łatwiej i prędzej trafiłyby do nich tak o kupno czego, iako i o przystawienie; i Powszeczności Handlującej dogodziły, która wiedząc o takowych Składach na ryzyko ślepo niepuszczałyby się, ale tamby na pewno trafiła, gdzieby z Publicznego Pisma zaistformowała się, że może co pewnie albo kupić albo sprzedać.

— Targi Prowincyi Mało-polskiej następujących Miast tylko mamy nadeśtane.

— Nro 14. w Krakowie. Oprocz Ceny Targowej w Tabelli umieszczonej pozostałe Artykuły tu się kładą.

Zł: Gr.

Anyżu. — — Korzec 40. —

Miodu przasnego Kamień 17. —

Soli 5. Kamieni — — 7. 15.

Takową Specyfikacyą zaświadczył z Woli Magistratu Jan Zwiader Pisarz Prowint: Miasta Krakowa i Exaktor Generalny.

Oprocz tęj Specyfikacyi Targowej może na Składach tamiecznych hurtem sprzedać się tanięj, zaczęm ieśliby tam znajdowały się iakowe Składy prosimy uwiadomienia.

— Nro 17. w Zytomirzu. Oprocz Ceny Targowej w Tabelli umieszczonej pozostałe Gatunki tu się kładą.

Zł: Gr.

Gryki. — — Korzec 5. —

Słoziny. — — Kamień 14. —

S 2

Ma.

Masła. — — — Ditto 18. —

Miodu. — — — Ditto 7. —

Takową Specyfikacyą przy wycisnieniu Pieczęci Mieyskiej zaświadczył Jan Lewandowski Prezydent Miasta Zytomierza.

— Nro 20. w Lublinie. Oprócz Gatunków w w Tabelli umieszczonych kładą się jeszcze następujące.

	Zit.	Gr.
Gryki. — — —	Korzec	7. —
Wełny przedniéy.	Kamień	54. —
Ditto podléyszéy.	Ditto	36. —
Ditto szaréy — —	Ditto	24. —
Gorzalki prosteéy.	Garniec	1. 26.
Miodu przasnego.	Beczka	180. —
Skora Wołowa. — — —		13. - 14. —
Ditto podléysza. — —		10. - 11. —
Skora Krowia. — — —		8. - 9. —
Anyżu. —	Cwierć Korca	10. —
Saletry. — — —	Funt	2. —

Takową Specyfikacyą na Targu 25. Czerwca była zaświadcza Jan Kanty Makarowicz Prezydent Miasta J. K. M. Lublina.

NB. Ponieważ iak donosi tenże Prezydent, że na Targ tameczny, sam tylko Chłopek dla soli i potrzeb dowozi swe zboża, zaczęm Targ tameczny nie jest tak liczny, żeby można z niego formować pewną tamecznego Wojewodztwa Cenę Handlową, gdyż po Dworach Kupcy ieżdżący zakupują Zboża i Produkta podług Ceny różnéy, która gdyby była nam wiadoma, wygodniéy byłoby dla handlujących z tego Dzieła informować się; zaczęm pro.

prośemy tych wszystkich, co mają na Składowach Publicznych, lub prywatnie u siebie po Dworach, aby nam donieśli o Gatunkach i Cenie, a zapewne więcey będą mieli Kupców jak dotąd.

— *Nro 21. w Kamieńcu Podolskim i Okolicach jego.* Ponieważ Cena taż sama Produktów, która była i w Maju, przeto ani w Tbelli nie odmienniamy, ani tu nie nowego nie składziemy. Donosimy tylo przyczynę niedowozu tychże Produktów do Stoliczności Podola następującą:

„ Niedowoz Produktów do Stoliczności
 „ Podola od Ukrainy z Latyczewskiego Powiatu o mil 15, i od Winnicy z Województwa Bracławskiego o mil 20. i 24. na błotnych, z częstych w tym Roku deszczów miejscach, i nieurządzone Mostki, a na innych Mostkach i Groblach, zdzierstwa przez Żydów Mostowego od Produktów Krajowych (Konfyturą pod karą 500. Grzywien i Uniwersałami wybierać zakazanego) od przejeżdżających wymagane, trudnią i tamują.

„ Zdaie się więc być skutzną potrzebą, aby za doniesieniem przezornego Dziecinka do kogo należy, Prawo o Grobelnym i Mostowym, Grodom tylko i niektórym Ołobom wiadome, w Województwach, przez dozór Celnych Oficjalistów za zniesieniem się z J.W.W. Województw Rządzcami (lub iakhy lepięy) kilka razy publikowane, i przez Kopie w Miastach, i Miasteczkach na Ratuszach, i Karczmach, dla doyscia każdego wiadomości, poprzybiłane było.

Td.

Takowe doniesienie uczynił nam Piotr Wawłowski Radca Miasta J. K. M. Kamieńca Pod.

— Nro 25. w Tulczynie, iakie były Targi, nie nam nie doniesiono, ale na to miéysce, o Urodzaiach tamecznych następującą odebrałismy Wiadomość.

„ Urodzaie w tym Roku wszędzie tu, iakoto: około Niemirowa, Winnicy, Ladyzyna, Humania, Tulczyna, Tomasz-Pola, i Mohilowa, są dosyć piękne tak ozime iako i jare, miéyicami tylko przy dolach z okazji uławicznych tu deszczów, po wymakały. To donosił Wilski Poczm: J. K. M. Tulczyn.

— Nro 29. w Białymstoku. oprócz Gatunków w Tabeli wyrażonych następujące ieszcze kładą się.

		Złt:	Gr.
Gryki.	- - -	Kozrec	8. —
Chmielu dobrego.		Kamień	12. —
Ditto podléyszego.		Ditto	8. —
Pierza.	- - -	Ditto	20. —
Wodki prostej.		Garniec	2. 22½.

Takową Specyfikacją zaświadcza Topolski Poczmistrz J. K. M. Białostoc.

— Targi Prowincyi Litewskiej następujących Miast tylko mamy nadesłane.

— Nro 30. w Wilnie. oprócz Gatunków w Tabeli wyrażonych, są ieszcze następujące.

	Złt:	Gr.
Zyta Syromlotnego Beczka	40.	—
		w Li.

Złt: Gr.

<i>w Litwie Zyto jest dwoiakie,</i>			
<i>Ośietne i Syromiotne.</i>			
Pfzenicy letnięy.	- Ditto	54.	—
<i>Podobnież i Pszenica tam jest</i>			
<i>dwoiaka ozimka i letnia.</i>			
Gryki.	- - - Ditto	24.	—
Bobu.	- - - Ditto	48.	—
Masła.	- - - Funt	—	20.
Grzybów.	- - - Bunt	6.	—
Miodu przasnego Litt:	Miara	50.	—
Chmielu szczypanego	Kamień	16.	—
Wainy czyfley.	- Ditto	16.	—
Ditto podlęyszey.	Ditto	8.	—
Oliwy Zieloney.	- Funt	1.	10.
Wódki ordyn: dubelt:	Garniec	2.	20.
Swiec Moskiéwskich	Kamień	40.	—
Smoly - Sledziówka	Beczka	14.	—
Skóra Wołowa.	- - -	6. do	10.
Soli Hiszpanki Krolew:	Beczka	36.	—
Ditto Cadix.	Ditto Ditto	34.	—
Ditto Francuska.	- Ditto	32.	—
Sledzi Gutemburskich	Ditto	44.	—
Zelaza od Funtów	40. Sztaba	12.	—
Ditto Moskiéwskiego.	Kamień	10.	—
Mydła zielonego.	Achtelik	18.	—
Ditto Moskiéwskiego	Funt	—	18.
Wół dobry.	- - -	100.	—
Ditto podlęyszy.	- -	80.	—
Krowa Jałowica.	- -	50.	—

*Takową Specyfikacyą Targu Wileńskiego od
Dnia 1. aż do 5. Czerwca była, zaświadcza
Antoni Lachowicz Sekr: J. K. M. Burmistrz
Wileński.*

— Nro 35. w Grodnie. oprócz Gatunków w Tabeli wyrażonych kładą się jeszcze następujące.

Zł: Gr.

Gryki Beczka Kommissyina.

od Garcy 144. — — 48. —

Chmielu szczypanego Kamień 14. —

Kredy białej. — Kamień 2. —

NB. Chcemy wiedzieć czy Kreda ta jest Krajowa? w jakim miejscu? i w jakiej wielości? czy też Zagraniczna?

Wełny lepszy. — Kamień 40. —

Ditto średni. — Ditto 36. —

Ditto ordynaryin. Ditto 30. —

Gorzalki ordyn: Garn: dubelt: 3. 22.

Małaz. — — — Faska 20. —

Skóry Wołowe wedle wielk: 8. 10. 12. 15.

Takową Specyfikacyą była na Targu Grodzieńskim 21. Czerwca przyswiadcza Zielński Wójt Sądowy Grodzieński.

NB. Może na Składach publicznych lub po Dworach hurtowo przedsiąc, Cena była in-sza, lecz nam nie o tém nie doniesiono, za-czém prosimy uwiadomić, jeśli kto nie ma Zboża lub Produktów jakich w partyi zna-czney, a za uwiadomieniem Pisma naszego Publicznego, prędzey i pewniy doczeka się Kupców.

— w Jurborgu na Granicy Pruskiej od Zmu-dzi, kędy jest Generalna Komora Niemeńska, wiadomość Targów i Urodzaiów znajdujących się, mamy następującą.

Targi u nas są wyższe jak w Prussach, bo w Kraju płacą.

Zyta

Zyta Łaszt po Zł: Pruskich. - - 270.
 Ciała Zmudź z Wiesi inną Ceną nie kupowała,
 toż samo mówić o Jęczmieniu i Owsie, bo tu
 Jęczmienia Łaszt po Zł: Pruskich - 200.
 W Królewcu po Zł: Pruskich - 100.
 Owsa równą Ceną Łaszt po Zł: Prus: 120.

Wszakże dla tego nie można wnosić, że Ku-
 pcy nasi bez kalkulacyi Handel prowadzą, bo
 kto Zinną skupował, albo w Jeleni, ten za-
 robi w Prusach: *tandem* małemi Partykami
 można było Obywatelom Zmudzkiem coś prze-
 dać, ale znaczną Partyą trudno razem; a do
 tego interesa nasze koniecznie Produkt pro-
 wadzić każą.

Urodzaje mizerne: inaczey sądzić nie mo-
 żna, bo to nic nie znaczy, że w którym Po-
 wiecie, czy Województwie, kilku Obywate-
 lów ma Zboże w polu piękne, a reszta zginione.

Wielka część Obywatelów ozimną po-
 odorywała, a znaczna, nie ufiata pola ma na Zmu-
 dzi, w części Powiatu Kowieńskiego, Upitskie-
 go, Witkomińskiego, i Braślawskiego, iak mo-
 ia Wiadomość zasięga.

Przytóż ztém pomnożyć Magazyny, i za-
 łożyć na miejscach przyzwoitych, a nie tak,
 iak teraz w Grodnie, gdzie tanięy na Rynku
 Obywatel dołanie, iak w Magazynie.

Takową wiadomość mamy nadesłaną od go-
 dnego *Patryoty Wielmożnego* *Jmś Pana Kli-*
kowicza Starosty.

II.

*o Targach Zagranicznych.**Co do Handlu Chersońskiego.*

Do Specyfikacyi Targów Chersońskich w Tabeli położonych, następującą Wiadomość, względem Handlu Chersońskiego, umieścić w tém miejscu za rzecz potrzebną, osądziłiśmy.

— *Extrakt Listu z Chersonu nowy Handel Polski interesującego.*

Weszło Roku zeszłego do tutejszego Portu Okrętów:

Rosyjskich	- - - - -	23.
Austryackich	- - - - -	7.
Tureckich, czyli Greckich	-	106.

Te Okręty przywiozły Wina, Owoców, Oliwy, Likworów, Cukru, Kawy, Korzeni, Materyi, Sprzętów, Piasfrów, &c:

Też same wywiezły Pszenicy, Drzew do Budowy Okrętów, Skór, Wosku, Łoju, Konopi, Żelaza, Wełny, Płócien, Potaziu, &c:

Produkta Polskie zaczynają tu przyplýwać przez Prypeć i Dniepr; lecz choćby i dwadzieścia razy tyle przybyło, nie mieliby się Dziedzice obawiać najmniejszego uszczerbku w Cenie: ponieważ Wywóz stąd jest tak znaczny, że prawie nie podobna jest dostarczyć potrzebom cudzych Państw.

Obywatele Ukraińscy i Prowincyi pobliskich, przedają w dobrym Roku swoją Pszenicę

ce po Zł: 5. w Chersonie nawet w czasie nuy-
urodzajniejszym, pewni są sprzedać one
w dwóynasób, i podobnież zyskiwać na innych
Produktach, bez wielkich łożonych kosztów,
ponieważ mają łatwość spuszczenia onych Rze-
kami pomniejszyemi, które wpływają w Pry-
peć, Dniepr, i Bok; żadnych także nie płaci
się Cel na Komorach Moskiewskich.

Spuszczają wiele Drzewa, Rzeką Słuczą,
która wpada w Rzekę Dniepr, i Zelazą, Rzeką
Teterów wpadającą w Prypeć; około której
Rzeki znajduje się wiele Kuźnic.

Gdyby Polska zechciała umniejszyć Cel
od wywozu własnych Produktów, uczyniła-
by przez to większą łatwość swoim Obywa-
telóm.

Zapłacono nie dawno na Komorze Polskiej
Złotych 257. od 30. blisko Tratew, zawiera-
jących po 30. Sztuk Drzewa.

Płaci się także 5 Groszy od Korca Zboża.

Od Podwoły Wywoźnego Złoty 1.

Gdy przeciwnie za przybyciem do Rosyjskiej
nie się nie dać.

Tutejsze Miasto dzieli się na sześć Ulic, bar-
dzo długich, buduje się nieustannie, jest już
wiele przednich Pobudowań. Robią także O-
kręty Woienae o 60. Działach, a Ludność jest
znaczna.

J. P. A. A. Chafsaignon z Kompenią, ma-
ją w swym Kantorze Osoby dla Korresponden-
cyi i Banku, inne do zakupowania Produktów
Polskich. Trzymają także ludzi dla przetapia-
nia Łoiów, do urabiania Kiepek, do wypra-
wiania Skór, do usalania Mięsa, do ścinania
Drzew.

A ia-

A iako mają własne Okręty dla sprowadzenia Towarów z Francyi, i innych Krainów; Obywatele Polscy, obojawnie z Polessia, Wołynia, Kijowa, Podola, z Woiewództwa Bracławskiego, i inni, którzy mają łatwość spuszczać się Prypietą, Dnieprem, i Bugiem, mogą się udawać do tegoż *J. P. A. A. Chassaignona*, i Kompanii po wszelkie Zagraniczne Towary, a w Zamianę dawać zbywające swe Produkta, iako to: Tarcice, Maszty, i inne Drzewa na Okręty, Konopie, Len, Żelazo, Łoży, Wosk, Smoła, Wełnę, Aksamit, Skóry, Pszenicę, i wszelkie Zboże, i Nasiona, Miód, Potaż, i tam dalej.

Dom *J. P. A. A. Chassaignona*, i Kompanii, *J. P. P. Teppera*, i Kompanii Warszawskiej, w tym Mieście znajduje się.

Do takowym Doniesieniu Handlu Chersońskiego, należy tu jeszcze położyć te Gatunki, które w Tabelli Ceny Chersońskiej dla szczupłości miejsca umieszczone być nie mogły, a te są następujące:

Drzewa do Okrętów.

		<i>Ruble.</i>	<i>Kopijki.</i>
Dębowego	- - Pud.	- -	28.
Jodłowego	- - Dto	- -	48.
Tarcie Jedlinowych			
na 3. Saznje długości,			
13. Cali szerokości - Szuka.	- -	-	68.
			<i>Sto.</i>

Stopa Kubiczna. Czer: Zło:

Maszt 80. Stop.					
20. piędzi	-	-	-	-	15.
21. Dto	-	-	-	-	20.
22. Dto	-	-	-	-	25.
23. Dto	-	-	-	-	30.
24. Dto	-	-	-	-	40.

Stopa Kubiczna. Czer: Zło:

Maszt 80. 90. Stop.					
25. piędzi	-	-	-	-	50.
26. Dto	-	-	-	-	60.
27. Dto	-	-	-	-	70.
28. Dto	-	-	-	-	80.
29. Dto	-	-	-	-	90.
30. Dto	-	-	-	-	100.

W następującym Miesiącu spodziewamy się mieć dokładniejszą Wiadomość, której nie omieszkamy udzielić Powszechności.

Co do Handlu Ryckiego.

Oprócz Ceny Targów Ryckich w Tabelli umieszczonych, nie mamy nic tu dodać; gdyż i tak szczupłą Wiadomość odebraliśmy. Smiemy zatem upraszać wszystkich Gorliwych Obywatelów tamtą Stroną Handlujących, aby raczyli nam przez życzliwość Dobru Powszechnemu donieść co, interesującego Handel tameczny; ażeby Publiczność mogąc się informować z tego Dzieła, łatwiej nanczywszy się, którego Portu Handel dla Polski może być pożyteczniejszy, tam obracała swe uślıności.

Ze zaś Polska oprócz Portów Chersońskiego i Ryckiego, ma jeszcze znaczny Handel

del w Portach, Królewieckim, Elbląskim i Gdańskim, dla tego i o tych Portów Handlu, cokolwiek będziemy mogli zasięgnąć nayinteresowniejszego, wszystko to w przyszłą Krajowi, iak naychętniey doniesiem. A tak zaczniemy teraz od Handlu Królewieckiego.

Co do Handlu Królewieckiego.

Handel Królewiecki tak dotąd był znaczny; iż niemal cała Litwa nayflawnieyszymi swoiemi Rzekami Niemnem, i Wilią, Handel swój utrzymywała; teraz zaś za otworzeniem się nayinteresowniejszego Handlu Chersońskiego, nieco zmniejszyć się może, z przyczyny: iż ci Obywatele, co dotąd mieszkając o podal od Brzegów Niemeńskich, musieli Łądem z wielką niewygodą i Expensą, sprowadzać do Brzegu; teraz zaś wszyscy ci, co są dalsi od Niemna, a bliżsi Prypeci, Berezyny i Dniepru, zapewne obrócą tam swój Handel, kiedy sama Natura Zbiegiem swych Rzek, okazuje daleko większą łatwość, a mnieyszą Expensę.

Wszelako może jeszcze Handel Królewiecki utrzymywać się w swęj Potędze, gdy Cta Pruskie będą zmniejszone, z okazji téy nowey Emulacyi Chersońskiéy; gdyż Obywatele Polsey przyzwyczajeni od dawna do tego Handlu, mają jeszcze tę ponętę osładzania wszelkich przykrości Łądowych, przez Kredyt dawny, od Kupeów Królewieckich w znacznych summach Pieniężnych, które *anticipativè* biorąc, przysławiają potem za nie Produkta.

Cherson zaś nie dając jeszcze takowego Kredytu przy naywiększych swych Wolnościach

ściach Handlowych i łatwów Splawności, nie koniecznie wielką uczyni Emulacyą.

Co do Handlu Elbląskiego.

Co się mówiło, o mogącym się zmniejszyć Handlu Królewieckim, z przyczyny otwarcia Handlu Chersońskiego, to się mówić może i o Elblągu; gdyż Obywatele odlegleyśi od Bugu, a bliżsi Dniestru, lub Sluczy, będą podobnie tam zmierzać, kędy im będzie bliżey i wygodniy do Splawu, i taniy w Celnych Expedycyach, chybaby i Cła Elbląskie podobnie zmniejszyły się, lub zrównały z Chersońskimi. Słychać niedawno było, że z okazyi potrzebowania znaczego w Chersonie Wołów i Mięsa solonego, tak znacznie umniejszyło się w Prussach Bydła Polskiego, że Celnicy Pruscy aż musieli zniżać Cła na Bydło, ażeby mogli tylko tym przynajmniy sposobem przychęcać.

W Elblągu można dostać teraz Soli Zagraniczney, iak w Fawaszerze przy Gdańsku; z tą iednak różnicą, że tu na Frocht nie daia, iak w Gdańsku, ale za gotowe Pieniądze.

Popiół i Potaż, tak iest tani w Elblągu, iż Polska z czasem uzna tę szkodę, że tak za bez cen Lasy swoje psuie, które przy zléy Ekonomice Polskiéy tak się już umniejszyły, że z czasem Polska, co teraz za bez cen psuie, to po tém we dwóynasób sama będzie kupować za Granicą. Popiół tego lata wcale poptacać nie będzie, gdyż Fabrykanci Wedaszu dość wielką Prowizyą gotowego mair, a zbydż nie mogą.

Po-

Potrzebie po zwyczajnemu wcale tu są bez ceny: na Dworze Potężnym znajduje się najmniej Fals 1000., a odchodu nie ma proporcjonalnego.

Korytowy Potaż jednak łpiący popłaca, iak Kółkowy.

Popiołu przeszły Jesieni prze-

dawano Bączkę - - po Zł: 6. gr: 2. do 7.

A teraz tylko. Dto - - po Zł: 4. gr: 2. do 5.

Kasza Jaglana, iak Pszenica do Gatunku.

Kasza Tarczana, iak Zyto do Gatunku.

Grochy wcale nie popłacają.

Za otwarciem Portów Angielskich, i za obaczeniem Urodzaiów na Połu będących, będzie można cokolwiek z większą pewnością, aniżeli teraz pisać o Targach.

W Handlu tu teraz cichość panuje. Z Polski Statków, osobliwie z dobrą Pszenicą mało. to jednak nie czyni nadziei, aby się Targi miały podwyższyć, i owszem spadać; gdyż Komissów Zagranicznych mało. Kupey zaś swoje Prowizyą najwyższą na Spekulacye wysyłają.

Pszenica jednak w mierny Cenie się utrzymuje (iak w Tabelli). Dobry Gatunek zdaie się, iż się utrzyma.

Zyto co dzień mniéj waży. W tych dniach przedano jedną Partyą (iak w Tabelli).

— W Roku 1785. do Elbląga w zimie weszło
Zboża z Polski tyle:

	Łaszty.	Korczyki.
Zyta - - -	132.	18½.
Pszenicy - -	125.	19.
Jęczmienia - -	29.	14.
Grochu - - -	21.	60.

W R.

W R. 1786. do Elbląga weszło Zboża z Polski:

	Łashty.	Korczyki.
Zyta - - -	2,118.	60.
Płzenicy - -	2,926.	30.
Jęczmienia - -	188.	37½.
Grochu - - -	1.	50.

Tegóż Roku 1786. wysłano za Granicę z Elblągą.

	Łashty.	Korczyki.
Zyta - - -	3,934.	—
Płzenicy - -	2,384.	—
Jęczmienia - -	564.	—
Grochu - - -	17.	40.

Co do Handlu Gdańskiego.

Od początku, sz dotąd żadney nie mieliśmy z tego Portu wiadomości, znakiem to iest: iż Handel Jego tak musiał być nikczemny, czy to z uciążliwości Cei Pruskich, czy to z inney izkięy okoliczności, iż nie miał nawet z czym się przed Powszechnością pochlubić; wszelako w następnych Miesiącach spodziewamy się co pewnego donieść i o tē Handlu, gdy inż otrzymaliśmy do tego. Naydobrotliwsze Względy J.K.M. w zaleceniu swemu Kommissarzowi tam rezydującemu, aby donosił Wiadomości Handlowe Kray Polski naywięcéy interesujące.

— Projekt do wydoskonalenia tego Dziela.

O! gdyby Dateto te! (jak Zamiar Pracy naszej do tego dąży) przyшло do tēy doskonałości, iżby jak nayłatwiey cała Powszechność Handlująca wyczytywać z Niego mogła

gła wszystkie nie tylko nayistotniéysze Wiado-
ści, ale nawet naydrobniéysze Okoliczności ty-
czące się tak wewnętrznego iako i zewnętrznego
Handlu Kraiowego! dopiero by śmiało nazwać
się mogło to Dzieło, owemi żądaniami (*przez
Autora wykładu sposobów do Rzecz-splawności
i Handlów w prowadzenia w Polskę*) Pismami,
regularnie Cyrkułującemi Wiadomości, o Fa-
brykach, Produktach, Towarach, Ich Cenie, Spo-
sobach zbycia i nabycia, bez których może komu
zdających się i mniéy potrzebnych Poręczności,
nigdy rzeszta Towarów Cyrkulacya i żywo ru-
chawy Przemysł utrzymać się niemoże, i jeżeli
dotąd w Kraiu był tak nieczemny Handel, to
złąd naywięcéy, że głucha niewiedomość, ty-
fiącznych biegów handlowych ómila Kraj.
— Ani Kupujący Towarów, ani Przedawcy
surowych Materiałów, nie mając żadney
wiadomości, o Gatunkach, Cenie onych, w tak
rozległym Kraiu, woleli się zawsze trzymać
ślepo z naywidoczniéyszą szkodą swoją, Za-
granicznę wiadomę już Drogę; Czemuż to?
oto że nie mieli potrzebnych do tego Cyrkułu-
jących Pism. — Tóż samo mówić i o wszy-
stkich Fabrykach Kraiowych, o których iako
w zakrytéj Zakątności będących, Powłzeczność
Kraiowa nie wiedząc, sprowadzała takie To-
wary, które w Fabrykach Kraiowych robiły
się. — Wędrujący Rzemieślnik, Fabrykanci,
i inni Robocnicy dla niewiedomości o takowych
Fabrykach, nigdy się sami nienawiali, ale ich
zawsze z wielkim kosztem sprowadzać potrze-
ba było.

Teraz zaś wszystko przy pomocy tego
Dziela inaczej byź może. — Każdy Handlni-
cy

ty, wiedząc o Targach cało-Kraiovych iedném oka wężrzeniem, wcale inaczéy będzie mógł urządzać Handel zewnętrzny, a wiedząc Targi Portów Handlu zewnętrznego, znówu inaczéy będzie urządził Handel wnetrzny. — Rzecz tu tylko idzie oto, aby Wiadomości Targów tak wnetrznych, iako i zewnętrznych były regularne i pewne; byż zaś mogą takie, ięśli następne Punkta przez nowe Prawo u- skutkowane będą.

imo Lubo mamy od niektórych Miast znacznięszych Autentyczne Doniesienia o Targach, wszelako że nie zewszyskkich cało-Kraiovych, przeto trzebaby Prawem zobowiązać wszystkie Miasta, pochwaliwszy Gorliwość teraz donoszących, ażeby co tydzień lub co Miesiąc raportowali do Departamentu Policyi, a ztamtąd żeby wszelka wolność była czerpania takowych Wiadomości temu Publicznemu Dziełu dla wygody Powszecznęy.

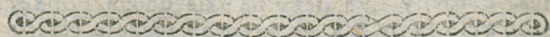
zdo Chociaż mamy z szcudrobliwych Względów ku wszystkim swoim Poddanym Najjaśnieyszego Pana dla pomnożenia Dobra ich Handlu, oświadczenie, iż zaleci Konsulom swoim w Stambule i Cherfonie będącym, donosić wszelkie Wiadomości Handlowe, że iednak nie powszyskkich Miastach Portowych Handel z Polką utrzymujących, są Konsulowie; przeto należałoby na tym Séymie obmyślić sposób ustanowienia wszędy, kędy tylko Handel nasz zaiegad może, ięśli już nie Konsulów dla znacznięszej Expenfy, to przynajmnięy Przyięgłych iakich Sekretarzów lub Korrespondentów, którzyby uwiadomiałąc, przez to Dzieło Publiczne, Kraj cały, rzę-

zwięź podniecać, mogli ruchawość Handlu wewnętrznego.

3tio Ze zaś i Bilans wchodzących i wychodzących z całego Kraju Produktów i Towarów, wielką staćby się mógł podniętą do pomnożenia, Agrykultury, Fabryk, Handlu wewnętrznego i zewnętrznego; przeto należałoby podobnież Prawem ustanowić, ażeby Kommissye Skarbowe Obojga Narodów, różkazały takowy Bilans formować swoim Officialistom Celnym, jeśli już nie co Kwartał, to przynajmniej co Rok, i takowy Bilans, aby bez wszelkich mniej potrzebnych skrupulów był zawsze wolny do komunikowania Powszeczności przez te nasze Dzieło; zwłaszcza że ciż Officialiści dobrze będąc płatni, nie wiele przyczyniliby sobie pracy, gdyby dla przyługi Kraiowey układając Kwartalne Rapporta, wyciągali osobno Kwartalny Bileńsik, z których razem złączonych, możnaby bez wszelkię trudności i nowęj Expenſy, uformować Generalny Bilans, arcypotrzebny, nietylko dla ciekawości Rządowniczey Władzy, ale dla wygody i wielkięj Podniety wszystkich Handlujących. — Z niego to, jak z nieprzebranego Zróżdła, wiele czerpałby Handel wewnętrzny i zewnętrzny, toż Agrykultura wyczytując w nim, które Porty jak wiele zwykły potrzebować Zboża i Produktów, starałyby się wszelkimi sposobami pomnożyć one. — Toż samo mówić o Fabrykach Kraiowych.

Owo zgola, Dzieło te, mając ułatwione te trzy Punkta, stałoby się naysprawdziwszym środkiem do rozszerzenia wielkiego Handlu w Kraju, wydzwignienia z gausnéj niedo-
łę.

leżności znaczney liczby niezym nie zstrudnionych Mieszkańców, dodawaniem pożyteczniéy dla Nich, i dla Kraiu zabawy, a iednym słowem do wyrównania w Działaniach i Dostatkach innym sławnym Europy Narodom.

III.

— o Fabrykach Krajowych.

— List Anonima o znajdujących się w Woj: Sandomirskim w Drzewicy, Fabrykach, Pasów, Szlaków, Karst, Koczów, Kolasek; Karyolek, &c: Pieców Saskich, Burt, Galonów, Kapsluszów przednich, i ordynaryjnych, Siodeł Angielskich, Skór, Chomontów Angielskich, Okołów mosiężnych wytłaczanych &c.

Będąc uwiadomiony o mającym wychodzić co Miesiąc tak chwalebnym Dziele, pod Tytułem *Dziennik Handlowy*, zaczynam od powinizowania Autorowi tego wynalazku, że przedsięwziół to Dzieło, dążące do gwałtownie potrzebnego uszczęśliwienia Kraiu naszego Polski i Litwy (podług dawnego przysłowia) płynący mlekiem i miodem. Na tym to był Przesąd Przodków naszych; iż wszystkie Rękodzieła bynajmniéy nam nie są potrzebne, że się bez nich obejść możemy, skoro mamy Zyto i Pszenicę. O iak należy żałować nam Dziadów, i Pradziadów naszych! że w téy mierze nie dali sobie czasu zastanowić się; że lubo Opatrzność dała nam obfitość ziarna, nie kazała iednak nam próżnować, i

nie stworzyła nas mniej potrzebnymi, od zażywania Towarów przez dowień ludzi wynalezionych, a od Zagranicznych Sądów naszych używanych, ale co większa zdaje się, że w całej Europie, wszystkie Rękodzielne miysca, obrócili swe oczy na dziś ubogą Polskę, i dowień swój siłą na wyprowadzenie reszty krążących w Kraju Pieniądzy, znając, że my nic jeszcze prawie u siebie nie mając, bez ich wynalazku obżyć się nie będziemy mogli. To jest złe, któremu należy koniecznie zapobiedz, jednym z tego dwojga, albo wstrzymaniem się przez zakaz Prawa od Towarów Zagranicznych, i przez rozum onych wzgardzeniem, lub też jak nayszybciejszym załuszczeniem Rękodzieln w Wisku naszym 18tym komiecznie potrzebnych. Co jednak zapewniam się, że pod Panem tak mądrze Nami Rządzącym, wszystkie nasze troski ułatwione zostaną.

Teraz zaś nie szukając żadney w tym własney chlubie, ale szczególnie dla przeświadczenia Wpółbraci moich Obywatelów, donoszę *Dziennikowi Handlowemu*, że za dzisiejszy nayłaskawiejszy Panujący Monarchy naszego, w Mieście *Drzewicy* leżącym w Powiecie *Opoczyńskim*, a Województwie *Sandomirskim*, Mil 15. *Pocztarskich* od Warszawy, założonym od Lat Trzechset kilkudziesiąt dla szczególnie Kraiowych Ludzi, a od dzisiejszego Naysławniejszego Pana, za osobnym Uprzywilejowaniem dla Zagranicznych Rzemieślników, założona jest *Fabryka Pasów, Szlaków &c.* która lubo nie wielka, ale piękna, w Zagranicznym guście utrzymywana. Przedaż tych Pasów jest naywiększa w *Lublinie* i *Piotrkowie*. W tęg

to Fabryce Drzewicki Młodzież wyuczona i wyzwolona po Kraju się szerzy, i w Krakowie już na swoją Rękę zaczęli robić.

Także w tém Mieście jest Fabryka, Karet, Korzów, Kolasek, Karyolek &c. w naysiękniejszym guście i nayswieższym, i to wszystko na Refforach wykawia się na Model bez żadnej różnicy od Angielskich robionych; co wszystko za pomierną cenę, z Drzewa od kilkudziesięciu lat wyschłego. Których to Pojazdów jest sprzedaż, do Lublina, Warszawy, Łowicza, Piotrkowa, Kalisza, Poznania, Wrocławia, i Lwowa: Co nie koniecznie przez samych Rzemieślników by w prowadzone, ale przez Handlujących w témże Mieście, i innych Miejscach mieszkalnych.

Jest także Fabryka w niewypowiadzanie pięknym guście Pieców Sastick, w téż Drzewicy, w różnych Figurach robionych, polewanych w różnych kolorach iak naysprzedniejszy, które Rzeźbą sposobem starożytnym są ozdobione: do czego jest największą pomocą glina arcyprzednia, z którejby podobno można łatwo Fabrykę Farfur Angielskich założyć, iak sam Fabrykant mówi; dość że Cudzoziemcy przejeżdżający, nie tylko Fabrykę ale i Glinę chwalią, bo jest tak dorobna, nie ma iak wosku. Sprzedaż tych Pieców zacząwszy od Kapitałnych Miast, Warszawy, Krakowa, w wielu innych miejscach ma nieprzezianną.

Są także Rzemieślnicy robiący Burty na Warsztatach. — Galony gdy kto każe — Kapelusze przednie i Ordynaryjne, — Siodła Angielskie, Szory, Chomata, na terażniejszy fa-

son Angielski robione, — Okowy Mosiężne do Komod, Biorów teraznięszym guście.

Które Towary w Okolicy Miasta Drzewicy i dalej, gdy kto sobie życzy, zwykły się предаwać.

Dotieszenie to lubo czynię, to nie z potrzeby napędzenia roboty Rzemieślnikom, gdyż przez swą zdatność, i punktualność nigdy im iey nie brakuie. — Co i to powinno nas cieszyć: Rzemieślnik sprowadzony dobry i rzetelny, w każdym zakęcie Kraiu może się stać użytecznym Obywatelem, i siebie do dobrej sytuacji doprowadzić. Dnia 18. Czerwca Roku 1786. z Opoczna.

— w Warszawie Fabryka Towarów Angielskich d'argent hachę znajduje się w Pałacu Kampioniego Kupca przy Krochmalney Ulicy Nro 959.

WTę Fabryce iako z pierwszey Ręki za Naytńszą Cenę dostać można następujących Towarów — Lichtarze stołowe, Lichtarze z rączkami, Miednice, Porządki do Tualetu Damskiego, iako to Puszki do pomady, i pudru &c. Dzbanki do Kawy, Herbaty i mleka, Cukierniczkki, Ostrogi, Lampy nocne, Koszyki do Kwiatów, Wazy, Wazaniki, Miski, Pulmiski, Łyżki do Kawy, śmietany, i jedzenia, Noże, Grabki, Falerki do rozgrzewania Potraw, różne Lustra wyzłacane z łańcuchami, do 4, 8, 12, Świec, Lichtarze stołowe do 2, 3, i 4, świec, Lichtarze ścianne, i różne Marmurowe sztuki, wszystko z naylepszym Angielskim szkłem garnirowane &c. Jeżeliby Państwo

Twoją Sztukę żądali, która się na ten czas w Magazynie nie znajduje, to w krótkim bardzo czasie przytawiona być może.

— w Tulczynie Znajdują się Fabryki, Sukna ordynaryjnego, Płotna Szwajcarskiego, Serwet przednich i Batystu &c.

W tym Mieście oprócz dawniejszych namienionych, robią się jeszcze następujące Fabryki.

Fabryka Sukna ordynaryjnego dla Regimentu nowego Imienia Potockich na Mundry.

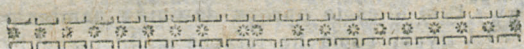
Są sprowadzeni Tkacze Cudzoziemscy, którzy z Lnu tutejszego robią przednie Serwety, Płotna Szwajcarskie, i Batysty różne. Gatunek tych Towarów można miarkować z Ceny następującej: Batystu Sztuka po Czerw: Złot: 10. Serwet przednich tużin po Czerw: Złot: 11.

Są w tym Mieście Rzemieślnicy różni przedni, iakoto: Karetnicy, Siodlarze, Malarze, zgoła każdego nayprzedniejszego Rzemieślnika tu dostanie.

w Tymże Mieście J.W. Wojewoda Ruski wymurował Sklepy bardzo wspaniałe dla różnych Kupców Cudzoziemskich, którzy mogą sobie nymować, osiadać i muirować się, do czego daie Placa dziedziczne bez żadney na potóm pretensyi płacenia mu za nie, owszem ieszcze rozkazał z Skarbu swego Cegły i Wapna, na różne muirowania dawać gratis — Słowem mówiąc, iż równego mu Obywatela, w sparciu różnych Kupców i Mieszkańców tutej.

tęszych, w świadczeniu Łask dla różnych uciekających się do Niego, w staranności o wydoskonalenie różnych Handlów i Fabryk nowo w tym Kraju na pożytek Obywatelów wprowadzonych, Ciekawa rzecz byłaby znaleźć w Odczytanie naszey.

Tak doniósł Wilski Chorąży J.K. Mości.

IV.

o Transporcie Splawnym.

Przyrzekliśmy w poprzedzającym Miesiącu pod tym Artykułem udzielać wiadomość Taryfey nowey na Cła Kraiowe, i Zagraniczne, Woiewodztw Kijowskiego, Bracławskiego, i Podolskiego, lecz dla nadeśłania z niektórych Komor Wiadomości Splawu tegorocznego, tak wiele miejsca zajmujących, w tym Miesiącu, iż przyrzeczona Taryfja musi być zostawiona późniyszemu czasowi, a teraz to tylko doniśiem, co *presse* sam Transport Splawu interesować może.

w Sandomierzu Szpichlerze i Port.

Szpichlerzów nad Wisłą, i Wiselką 10. —

Port dla Statków Handlownych jest wygodny, zwany *Wiselka*, gdzie Statki mają schronienie swoje na zimę aby były bez szkody od lodów.

w Poznaniu Splaw, i Przystanowisko,

Szpi-

Szpiczlerze, Statki.

Rzeka Warta spławna płynie pod Miastem, Spław na tęg Zboża, Drzewa &c. idzie za Granicę pod Miasteczko Landberg, i ztam-tąd sprowadzone bywają Statkami Towary róż-ne. O Zawadach na tęg Rzecz uwiadomia Raport przez W. Młachnickiego Pisarza Ko-móry Poznańskię, Prześwietney Kommissyi Skarbu Koronnego przesłany. (a)

Przyłanowisko iest przy Mieście Pozna-niu, Składy, i Spichrze znaydują się. Łodzi i Statków tutejszych nie ma; Zagraniczne przychodzą i odchodzą.

Warzłaty do ładowania tych Statków założone być mogą w Poznaniu, ale Drzewo na nie sprowadzone tylko być może z Borów Konińskich i Kolskich.

— *Specyfikacya Zboża, i różnych Produktów Litewski h. wyszłych Spławem Wilii i Niemna, przez Komorę Furberską do Prus, w Roku 1785. i 1786. w Miesiącach Kwietniu i Maju. (b)*

	Roku 1785.	Roku 1786.
Zyta. - - - -	Ła/zt: 7,649.	4,482.
Ditto - - - -	Szefli 45.	96.
Płsenicy. - - -	Ła/zt: 662½.	470.
Ditto - - - -	Szefli 3.	43.
		Ję-

(a) *Wicęży pożytku tén Raport przynioś-by, gdyby był wiadomy nietylko iednę Kommis-syi, ale i całej Powjszechności.*

(b) *Dla tego Gatunki są dwoione, że nie iest wiadomo wiele Szefli idzie w Ła/zt.*

		Roku 1785.	Roku 1786.
Jęczmienia.	- - - Łaszt:	445.	671.
Ditto	- - - Szesli	32.	37.
Owsa.	- - - Łaszt:	203.	442.
Ditto	- - - Szesli	50.	68.
Grochu.	- - - Ditto	69.	7.
Ditto	- - - Szesli	4½	88.
Siemienia Lnianego	Łaszt:	1,759.	1,208.
Ditto - Ditto	Szesli	17.	44.
Ditto Konopnego.	Łaszt:	457.	275.
Ditto - Ditto	Szesli	40.	31.
Słodu.	- - - Łasztów	½.	4.
Ditto	- - - Szesli	—	35.
Krup Gryczanych.	Łasztów	8.	3.
Ditto - Ditto	Szesli	10.	54.
Ditto Owśianych.	Łaszt:	—	1.
Jagiel.	- - - Ditto	4.	11.
Ditto	- - - Szesli	40.	4.
Maku.	- - - Ditto	38.	17.
Legóminy różnéy.	Łaszt:	3.	—
Górczycy.	- - - Szesli	3.	21½.
Rzepaśu.	- - - Ditto	—	1½.
Oleju.	- - - Kuf	213.	808.
Popiołu Ordynar:	Beczek	42.	—
Smoly.	- - - Ditto	24.	257.
Okraśy Potażiowéy	Ditto	85.	8.
Szmelcugi.	- - - Ditto	1,810.	—
Wéydaszu.	- - - Ditto	329.	—
Dziégeiu.	- - - Ditto	11.	18.
Meklugi.	- - - Ditto	—	5.
Potażiu.	- - - Szaffunt	2,681.	2,416.
Pięki.	- - - Kamieni	118,291.	97,961.
Pakut Piękowych	Ditto	8,412.	7,803.
Lau.	- - - Ditto	15,032.	16,473.
Pakut Lnianych.	Ditto	3,866.	2,092.

Wo-

Roku 1785. Roku 1786.

Wosku. . . .	Kamień	1,37 $\frac{1}{4}$.	69 $\frac{1}{4}$.
Łoju. . . .	Ditto	581.	1525.
Anyżu. . . .	Ditto	1 $\frac{3}{4}$.	2.
Kminu. . . .	Ditto	4.	—
Saletry. . . .	Ditto	15.	6.
Wielny. . . .	Ditto	2.	64.
Rogu Łośiego. . .	Ditto	10.	21 $\frac{1}{2}$.
Chmielu. . . .	Ditto	—	15.
Szczeciny. . . .	Ditto	130.	208.
Puchu Gęsiego. .	Ditto	$\frac{1}{2}$.	—
Pierza niedartego.	Ditto	7.	$\frac{1}{2}$.
Talek. . . .	Kóp	16.	310.
Obrażczy Piwnych.	Ditto	1,200.	330.
Ditto Solowych	Ditto	2,660.	2,520.
Skór Cielęcych Tachrów.	Dto	28.	—
Ditto Ditto	Sztuk	7.	11.
Ditto Łośich.	Ditto	11.	53.
Ditto Kozłowych.	Ditto	10.	—
Ditto Bawola.	Ditto	1.	—
Ditto Wołowych <i>in crudo</i>	Dto	—	622.
Ditto Podziałówkowych.	Dto	—	537.
Ditto Sarnich. .	Ditto	—	2.
Skórek Zaięczych.	Ditto	135.	26.
Śloniny. . . .	Półci	4.	33.
Maśa fasek. . .	Fasek	1.	104.
Brusów od Sazni 3.	Kóp	33.	3.
Ditto Ditto -	Sztuk	50.	48.
Ditto od Ditto 4.	Kóp	12.	71.
Ditto Ditto -	Sztuk	54.	11.
Ditto od Ditto 5.	Kóp	20.	56.
Ditto Ditto -	Sztuk	32.	45.
Ditto od Ditto 6.	Kóp	7.	1.
Ditto Ditto -	Sztuk	8.	42.
Ditto od Ditto 7.	Kóp	2.	6.

Ditto

Roku 1785. Roku 1786.

Ditto	Ditto -	Sztuk	24.	19.
Ditto	od Ditto 8.	Kóp	—	2.
Ditto	Ditto -	Sztuk	50.	40.
Ditto	od Ditto 9.	Ditto	—	24.
Szpirów.	- - -	Ditto	—	31.
Belek Dęb: od Saz: 3.	Kopa	—	—	1.
Ditto Dto - -	Sztuk	25.	18.	
Ditto. Dto od Dto 4.	Kopa	—	—	1.
Ditto. Dto od Dto	Sztuk	1.	44.	
Ditto. Dto od Dto 5.	Ditto	2.	4.	
Ditto. Dto od Dto 6.	Ditto	—	13.	
Drzewa Budynkow:	Kóp	58.	85.	
Ditto - Ditto	Sztuk	27.	42.	
Drzewa Parkanow:	Kóp	56.	57.	
Ditto - Ditto	Sztuk	51.	21.	
Ditto Ryg. -	Kóp	31.	1.	
Ditto - Ditto	Sztuk	43.	—	
Ditto Oplawin.	Kóp	31.	58.	
Ditto - Ditto	Sztuk	31.	36.	
Ditto Jesieniny.	Kóp	3.	—	
Ditto - Ditto	Sztuk	52.	25.	
Ditto Olchy. -	Kóp	4.	—	
Ditto Grabiny.	Ditto	2.	1.	
Ditto - Ditto	Sztuk	30.	10.	
Łat. - - - -	Kóp	—	10.	
Dyżłów. - - -	Ditto	2½.	—	
Palów Dębowych.	Ditto	—	1.	
Ditto - -	Sztuk	57.	31.	
Palek Ditto - -	Ditto	52.	17.	
Szutki Sosnów: i Dębów:	Kóp	122.	263.	
Klebki Wilkiśkiev.	Ditto	122.	182.	
Ditto Kowieńsk:	Ditto	13.	58.	
Tarcie Dębowych.	Ditto	1.	—	
Ditto Sosnowych	Ditto	—	2.	

Ditto

Roku 1785. Roku 1786.

Ditto - Ditto	Sztuk	36.	30.
Kłód Dto do Tarcia	Ditto	—	13.
Wanćesz. - -	Ditto	—	1.
Tyczów do Chmielu	Kóp	2½.	—
Sprych do Kól.	Kóp	—	135.
Dylów - Ditto	Ditto	—	5.
Ditto - Ditto	Sztuk	—	21.
Drów Królewieck:	Gielni	—	420.
Ditto Tyłszak:	Ditto	—	439.
Roboż. - - -	Xków	2,745.	29,309.
Smużków Baranich	Ditto	—	8.
Króbek. - - -	Ładun:	394.	1,892.
Powrozów Łyczan:	Buntów	150.	274.
Garków Gliny ordynar:	Zaf	—	2.
Cegły. - - -	Sztuk	—	18,000.

O! gdyby wszystkie Superintendencye tak były czynne, inaczejby Powszeczność ceniła ich Prace, iak dotąd.

— Komory Warszawskie chceliśmy kontynuować Wiadomość wyszłego Zboża i Produktów za Granicę, lecz gdy u tego zkład czerpać można zaczęliśmy takową wiadomość, zabrakło Gorliwości, a niebędący zobowiązany do tego Prawem, aby dla Powszecznej Satisfakcyi udzielał téj Wiadomości do tego Publicznego Pisma, nie dał się uprosić na zachodzącą naszą Rekwiizycyą, lubo w rekompensę, fatygi tego, chceliśmy i Dzieło ofiarować nasze gratis. Otoż Przykład, potrzebujący, pomienionego w trzecim Punkcie, Prawa, względem czynienia Bilansów przez JPP. Oficjalistów Skarbowych.

Nie

Nie mając więc z całego Kraiu znikąd tak potrzebnych Wiadomości, oprócz Komory przykładowej Jurhorskiej, musiemy do innych Spławnych Wiadomości przystąpić.

— *List opisujący Desluitacyą Rzeki Berezyny.*

Piękny zamiar WMPana w wiadomienia Publiczności Pismem Miesięcznym o tém wszystkim, co tylko Handlowi Kraiowemu służyć może, tuszyć każe o korespondency z czasem satysfakcyi, Jemu wdzięczności, Narodowi pożytku. O jedną rzecz tylko idzie, aby się dokładniejsza informacya od donosicieli zasięgała, i Publico czyniła.

Ja nad brzegiem siedzący rzeki Berezyny, wiem pewnie, że ta rzeka do Dniepru płynie, Niemna nie zna, i jest od niego na mil 36. odległa. Trzeba więc nakazać 63. w wierszu czwartym, w 1. Tomiku *Dziennika* poprawić omyłkę, (a) a wierzyć, że daleko pożyteczniejszą być może komunikacyą swoją z Morzem Czarnym, niż dotąd sławny sam Niemien z Morzem Bałtyckim.

Jest

(a) Nie jest tu żadna omyłka, bośmy nie tę Rzekę Berezynę kładli za wpadającą do Niemna, nad którą WMPan siedzisz, ale drugą pod tym Nazwiskiem wpadającą do Niemna nie daleko Lubacza; może Nam jednak takowe osłuszenie, gdy odbieramy one w własnym naszym Piśmie do poprawy, i radzibyśmy byli odbierać od Niego, lub od innych dalsze osłuszenia, które pewnie mogą znajdować się, iako w *Dziela*, mającym dosyć pracy, a zwłaszcza w początkach do układania i roztrząsania różnych

Jest ona jedna z naywiększych Rzek w Kraju Białoruskim od Zrzedla aż do Uścia swiego pod Łojowem, środkiem obszernych tych Ziem Rzeczyplitey blisko 100. mil płynąca, głęboka, przestronna, i od wszelkich Zawad wolna, chociaż dotąd bardzo mało handlującym użyteczna jest; prócz albowiem kilkuset Kłód Maszowych z dalszych Puszczy Powiatu Rzezyckiego, Orszańskiego, i nieco Wojewodztwa Mińskiego w górę pędzonych do Jeziora Pelika, żadnego nie miała Splawu.

Ustawiłona Zegluga dla naszych na Morzu ię z Dniepru wpadem, zamierzony Awantur obiecywać może. Szczęśliwe położenia mięysc Nadbrzeżnych, obfite w Urodzayne Ziemie radkię dobroci w Swiecie, niezmierne Towarne Pafszce, potężnym Zrzedłem Handlu; a razem dotąd nieznanego w Narodzie pożytku stać się powinno.

U

To-

Doniesień, a czasem i sobie przeciwnych, gdy więc kto zada sobie pracy znachodzić iakie omyłki przynajmniej ważnięysze, i one Nam przyśyłać oświadczamy się, że nie tylko mile one przyimiemy, ale i wiernie wydrukuiem, bo w tę naszą pracę nie zakładamy iakiegoś punktu Honoru Literackiego, dżebyśmy o słowo mieli urażać, kłócić, i na wzajem Satyrycznie odpisywać, ale zakładamy Ciel przysłużenia się Ouczysznie, zbierając z różnych stron całego Kraiu różne Wiadomości Handlowe i one w iednym tém naszym Dziele dla Wygody Publicznęj udzielamy, a w takim Zamiarze pracując, niepodobna o frazki kłócić się, i czas, na Wypisy takie tracić, które tylko samym Uczono-Szkolnikom zostawiamy.

Towar samorośny bliskie téy Rzece Mięysca w tak znacznéy Partyi, i tak łatwo przyfrawiać mogiby *Chersonowi*, iak dotąd Kray cały Litéwki wszystkich swoich Produktów Państwow Zagranicznym.

Daruie *Dziennik*. że probaczą moiéy Propozycyi dalszemu zostawuję czasowi: teraz tylko specyfikuję gatunki Towaru, których tamte strony aż nadto potrzebuia, a tym naszym zé do podziwienia łatwo mieć można, i do Chersonu przesyłać, a te są

Kłody Masztowe, Korony, Burtelę, Bukszpreie od 27. Palmów aż do najmniejszych Gatunków.

Brusy od ośmiu sążni do jednego, Calów w kwadrat 14. 13, 11. Holenderkiemi nazwane. Dąb w Gatunkach nayprzedniéyszych.

Wanćofzu dłużyni, dwa sążnie, szeryni w kwadrat 14. 13. 12. Calów.

Klebki Holenderki, Deszczulek &c.

Tarcice, Deski lupane, Gonty, Belki, Łaty.

Drzewo do Budowli okrągłe, Drwa, Kórę czyli Łub, i z tego wszelkie Naczynia.

Naczynia Drewniane Bédnarskie, Stolarskie, Stelmarskie, lub *in crudo* dla tych Rzemióń przygotowane drzewo.

Czołna, Baty &c. i wszelkiey miary Okrętowe potrzeby.

Łyka, Rogoże czyli Mity, Powrozy lyczane, Dziegieć, Smolę, Potaż, Szmelcuchę, Węgle, Wósk, Miód przasny, Prochy.

Dopieróż cokolwiek Zboża, Pięki, Siemienia, Lnu, Konopi, Skór.

Oraz nadbrzeżne znaczniéysze Pulszcze iakimi są.

Bo-

Borysiówka około 30. *Mil* zabierająca.
Luboząńska pierwszcy ledwo nie równa.
Tudzież Bobróyska, Horwolska, Ilumeń-
ska, Lubonicka, z mnieyszemi po *mil* Kilkana-
ście i kilka zawierającemi.

Jako Krasnostawska, Słonieńska, Bobrow-
ska, Hybałowicka, Wilatycka, Zabałewicka,
Hlewińska, Użańska, Kalużycka, Smorecka,
Kapłanecka, Wiazińska, Przyborska, Korytni-
cka, Białynicka, Bachańska, Bydgowska, Mi-
chalówka, Nieśiecka, Ofrowska, Kobylańska,
Swińłocka, Zarnowska, Puchowicka, Bobulze-
wicka, Jakszycza, Boratycka, Smolówka, Bo-
żyńska, Smilowiecka, &c. Także w Rzeczy-
ckim, i Mozyrskim Pówiatach na *mil* 60. w
około nasiedle.

Rzeki znaczniéjsze w Powiecie Orszań-
skim, i z Woiewództwa Mińskiego wpadające
do *Berezyny* te są:

Bobr, Uża, Olsa, Nieśietz, Swińłocz, Uśa,
Klewa &c. Które téż, uprzątnąwszy zawady,
Splawnemi być mogą.

*Jestem W Pana uniżonym sługą.
Autor Rapportu od Rzeki Berezyny
w Pamiętniku.*

Wyczytawszy z Podpisu że W Pan jesteś
Autorem Rapportu Rzeki *Berezyny* w Pamię-
tniku, byłem ciekawy przeczytać to Piśmo. a
znalazłszy w nim bard o piękną wiadomość
o Gatunkach Lasu po nad brzegu téy Rzeki
znaydujących się, umyśliłem tę wiadomość u-
mieścić w mém Dziele, isko wielce stosowną
do Wiadomości Handlowych, wiadomość zaś
ta, jest następująca.

— *Opisanie Towarów Leśnych i innych różnych nad Rzeką Berezyną naydujących się.*

„ Lasy wielkie i ciągle c. i. zalegaia Pro-
 „ winyą, równie błota dzikie i niedostę-
 „ stne, śmiało można konkludować, że siedm-
 „ naście jeszcze część ledwo wyrobcza. — Do-
 „ broć Ziemi — Buyność i obfitość wszelkie-
 „ go rodzaju Drzew przeświadcza. — Sosny
 „ wynoszą się ordynarynie Stóp 110. 120. a
 „ częstokroć 190. i daléy. — Grubość obwodu
 „ trafia się Calów 120. w stopie od ziemi 12.
 „ Widziałem pień Dębu trzy łokcie mający
 „ Dyametr, i naliczyłem od drżenia do brze-
 „ gu 483. kręgi czyli łokie. — Równie znay-
 „ dują się w obfitości ogromne Lipy, Klony,
 „ Brzozy, Osiny, Jodły, Grab, Wiąz, Kru-
 „ szyna, Wierzba, łaskowe krzaki, dzikie Jabł-
 „ ka *Esc. Esc.* i tam pospolite.

„ Drogi nad Mor skim Kraiom robi się
 „ Towar, Maszty, Brusy, Klebka; ale ten Skarb
 „ rzadki na świecie, mało w Narodzie szaco-
 „ wany, od dyskrecyi Zagranicznych Kupców
 „ dependuje. — Już się wyniszczyły lepsze ga-
 „ tunki, tém czasém możnaby Prawodawcom,
 „ i Strożóm Dobra Pospolitego jeszcze się nad
 „ tém Zrzodlém daru natury, i zysku Kraio-
 „ wego, stateczniéy zastanowić, a oszczędzić
 „ stratę w ręku niezdolnych poprawiania Han-
 „ dlu, udeterminowania sprawiedliwéy war-
 „ tości, i uczynienia potrzeby szukania od Po-
 „ stronnych, nie zaś nabijania się im w ich Por-
 „ teryach zażardem i szkoda. — Znaczna Fa-
 „ bryka Potażu utrzymuje się w Hrabstwie N.
 „ nikczemna w Dobrach N. gdzie też w całéy
 „ Okolicy jedna Rudnia podlego żelaza, ale ob-
 „ fitość

„fitość tego krulzcu tak iest wielka po wielu
 „miejscach, żeby się mogło Kielcom, albo
 „Kieńskim wyrównać. — Głina we Wsi *Wia-*
 „zin tak iest delikatna, że gietkości, bez nay-
 „mnięyszey szorstkości, od Wosku rozeznać
 „nie można. — Widzialem kopiać rówy, wy-
 „rzucony kawałami Granat, który Farbiarzom
 „mógłby być bardzo użyteczny. — Krze-
 „winka *Toieść* obficie w tych stronach rośnie,
 „Bawelna z nięą równaiąca się dartemu iedwa-
 „biu, przynajmnięą do wyftania poduszek, i
 „Kapelusznikom tyle służyć może, iak ta o
 „któreý doniósł J.P. *Dampier* z Wyspów *Cap*
 „*Werd May*, i z *Tymor* Indyi Wschodnięý.
 „— Ulów Pszczolnych pełna Puszcza, ale
 „nawięcęý próżnych; zwyczaj uprzywile-
 „jował obchód, ale tak prosty, niebezpieczny,
 „pracowity, że nigdy nienadgradza Awanta-
 „zem. — Miody téż nie równaią się obfitością
 „ani dobrocią domowym i pólnym. — Zwierz
 „się znayduje w rozmaitym rodzaju, wszakże
 „nie tak liczny, iak rozległość Puszez wylę-
 „gąć mogłaby; może bydź, iż się spłasza wyro-
 „botkiem Towarnego Drzewa, ale téż, i dla
 „łkapego (mój zdaniem) pożywienia. Gdzie
 „przemysłna ręka nie pracuje, wiele próżnia-
 „ków z głodu ginąć musi. — Może czasem
 „zaśilić natura, ale nasycić nigdy. — Człek
 „Zwierzyną żyje, ale téż więcęý Zwierze za-
 „bytkiem człowieka. — Trudno się nasze-
 „m krescencyami dzielić z Ustroną, kiedy sta-
 „nym ludziom na trzy ćwierci roku ledwo
 „powszechnie chleba staie, i to przy obęýściu
 „Zwierzętom podobnym. —

Czytając niniejsze Opisanie Rzeki *Be-rezyny* ucieczy się Handlujący Obywatel, że w naszym Kraju sama Natura dała tak dobre zręczności do Handlu, ale gdy dowie się z następującego Listu, o Zawadach czyniących się na Rzekach z Ręki Ludzkiej poczynionych, znowu zacznie powątpiewać o pomysłności Handlu, najlepiej to pozna, gdy z Uwagą raczy zażłanowić się nad następującym Listem, któregoś gorliwego *Anonima*.

— *List Anonima Obywatela o Zawadach istniejących znajdujących się na Kraiowych Rzecz-Splawnościach.*

W Prospekcie *Dziennika Handlowego* z ukontentowaniem moim wyczytałem Patriotyczne Myśli, dotyczące się Handlu Narodowego, dla podniesienia onego, a razem obligacyą do Obywatelów, gdydy każdy kto co ma w Wadomościach do Handlu ściągających się donosił temu Dzieciu. Ja który Gospodarstwem i Handlu jestem Przywilejem, ukrywając me Imię przed Publicznością, z serca czynię moją przysługę w doniesieniu, co się tyczy Rzeko-Splawności, iż ta jako najpierwszym jest Handlu fundamentem, z przyczyny tańszych od Lądowych Transportów, tak ich ułatwienie od Prawodawczych albo Exekwujących Prawo, zdać się dependować Władzy. — Żywy tego w przeszłych kilku leciech wystawiam Przykład.

W. W. Soltanowie Sędzia Ziemski i Pi-farz Gródzki Rzeczyczy Bracia rodzeni, wiodąc do Rygi Ożreżkami pierwszćy Klasy Masztami znacząy Handel; kazali swym Kom-misiantom szukać Masztów po Lasach Woiewodze

wództwa Kijowskiego w Powiatsch Owruckim i Zytomirskim; co im udało się pomyślnie; bo wyprowadzali co rok dwoma w tych Powiatsch Rzekami Ucżą i Teterewią, pierwszą pod Czernobyłem do Prypesi, a drugą za Hornostajpolem do Dniepra wpadającemi, więcęć iak po Rio Mazków, które Dnieprem ciągnąc przeciwi wody na Bielej Ruś, następującą potem zimą przeciągali lądem mil kilka do Rzeki małej łączącę się z Drawiną, a zatem spławiali je do Rygi; zkąd robiąc swym przemysłem dla siebie fortunę, nie małe do Kraiu wprowadzali Pieniądze. Lecz coby Oni Obywatelską mieli w Podróżach owych wspierani być pomocą, to następującęć doznali trudności.

Na Rzecz Teterowie.

w Dobrach Kucharach tytu

to Myta zatrzymano i wzięto od Kłody po pół Rubla, co czyni. *Zlt: 3. Gr: 10.*

w Dobrach Chweniowiczach, z tamtąd o milę, zatrzymano, i dawać Myta niechcących, a Konfytucyą zaślaniających się, pobito i wydarto od Kłody po pół Rubla czyli. *Zlt: 3. Gr: 10.*

Znowu w Iwankowie o milę nie puszczono aż zapłacić musiano od Kłody po pół Rubla, czyli. *Zlt: 3. Gr: 10.*

Znowu w Przyborsku nie puszczono, i zapłacić musiano po pół Rubla czyli. *Zlt: 6. Gr: 20.*

Znowu w Orannym Metropolitańskim musiano zapłacić po pół Rubla czyli. *Zlt: 3. Gr: 10.*

Znowu w Hornoſtapolu
niepuszczono i pobito Ludzi, aż
musieli zapłacić bliko po Rublu
czyli. - - - - - Zlt: 6. Gr: 20.

A na Rzece Ufzy.

w Dobrach Narodyczach J. W.
Pawłzy Podkomorzego Owra-
ckiego, wzięto od Kłody po
Czerwonemu Złotemu. - - - 18.

w Dobrach Chabnym od Kło-
dy wzięto po pół Rubla czyli. Zlt: 3. Gr: 10.

w Dobrach Martynowiczach
wzięto od Kłody takóż. - Zlt: 3. Gr: 10.

O co Ciż W. W. Soltanowie chociaż po-
zwali przed Sąd Kommissyi Skarbów: Koron;
kiedy aż we dwie lecie żytkali Dekret na Kon-
descensyą, ale *extra Provinciam*, mieszkać w
sprowadzeniu nawet Oficjalistów mieli tru-
dność; gdyż z bliskich dla bieżącej przemocy
pochodzącej, nikt podjąć się niechciał.

Indzynierowi podług Dekretu tego na wy-
mierzenie głębokości i szerokości Rzek tych
sprowadzonemu, wiele zapłacić trzeba było.

Świadków dalekie prowadzenie i inne
okoliczności były przyczyną, że po wypro-
wadzeniu na Rzecę Teterowie Inkwizycyów,
Limita zrobiona została do przeniesienia Ju-
rydykcyi nad rzekę Ufzę: kiedy Termin upadł,
Sprawa niedokończona została: a tém czasem
nikt nie został ukarany i nikt wziętku niewró-
cił. Tychże w następnych latach za każdym
Spławem lepiący wszędzie zdzierano: iż w re-
zultacie tak pożytecznego Kraiowi Handlu, po-
prześcić musieli.

Owoż

Owóż wypada ztąd Konsekwencya, że za podanym do Kommissyi od kogokolwiek Memoryalem, gdyby Skarbowi Oficjalsi, a osobliwie Superintendent, iako od Skarbu Koron: dobrze pensyonowany, zjeżdżali za Ordynansem swęy Kommissyi, i wżelkich Rzek sposobność albo nie sposobność do Splawu decydowali, lub czego w iakięy rzecze potrzebaie Splawność, Kommissyom donosili. (a)

Radzę z mego przekonania o téy użyteczności, i prędkięy życzący rzeczom Handlowym Exekucyi; ponieważ u nas za wielą wybiegłemi mocnych Jurystów Prawnościami Włzystkie Ustawy są martwe.

Handel zaś iest Duszą żyjącą; bo gdy w Rzecze woda opadnie, Statek oschnie, jużci po iego Przyncypale. — Gdy Kupiec na Jarmark spieszy wioząc za Kontraktem Kupcowi Towar, albo mając za Wexlem drugiemu płacić pieniądze, a w drodze Móst bę załamanie, wóz zepsunie się, koń skaleczone, a przez to na Jarmark spóźni się, już mu Towar nie iest przyięty, Wexel zaprotektowany &c. Kupiec zgubiony.

Nie

(a) Myśl ta iako bardzo pożyteczna, tak warta byłaby nowego Projektu na Szym następujący, bo komuż może być zrecznięy do zlusrowania zdatności Splawu Rzek, iesti nie Superintendentom, iako i dobrze płatny a i nylepięy mogącym znać Splawność, tak przez częste swe Praktyki, iako też przez łatwe zainformowanie się od Splawiających, a zawsze muszących się widzieć z Superintendentami dla Optat Celnych.

Nie wiem więc, czy Prawodawstwa iść na poprawę Rzecz-Spławności i Drog, potrzeba, czyli już mają Kommissye Skarbowe w swej Mocy, a exekwować tego niechęcią, znać z wiadomych lepiej przyczyn u siebie.

Rzeka Usza, jeśli by od Myt partykularnych była wolna, i niewiele, wyczyszczenia, albo potrzebnych Słuzów po Młynach, gdyby miała; tedy wszystko blisko nięć miałoby, a osobliwie J.W. Grochołskiemu Miecznikowi Koronnemu, J.W. Starości Owruckiemu. *A Rzeka Teterów* w tymże sposobie sporządzona J.W. Potockiemu Starości Guzowskiemu i J.W. Xiędzu Metropolicie, Spławnością swoją, wielkieby czyniły pożytki, z czego teraz nic nie mają. (b)

Wierny Obywatel swojej Ojczyzny.

— Spław

(b) Doniesienie te Anonima warte wdzięczności od całego Narodu, bo wytknięte bezprawia Publiczném Pismem, mogą więcę na kogoś, zganić jak Dekret, gdyż o Dekrecie Sądowym rzadko kto wiedząc, rzadko też kogo może naganąć, ale gdy cały Naród o bezprawiu jakim, z Publicznego Pisma informując się, zhańbić to będzie, prędzēy naprawią się, aniżeli przez Dekreta. A gdy pozna Naród sposób ten skarżenia się przez Publiczne Pisma, za bardzo pożyteczny, powinni rzucić się wszyscy do tego sposobu, aż się wypleni wszelkie bezprawie z Krain, które tylokolwiek warte znajdzie się publicznę nagany. —

— *Splaw Rzeki Tetérów zwaney.*

Rzeka ta wpada w Dniepr wyżey Kijowa mil siedm.

Na której Rzecz mogłaby być Defluitacya, gdyby nieprzeszkadzały Gróble, które są przez mil siedm w Dobrach różnych Posessorów.

Spuszczają nią do Kijowa niżey mil 7. Płyty różnego Drzewa, na których Smołę, Dziegiecie, Miody, Maszty do Okrętów, i różne Produkta Polskie do Kijowa i daléy, bo aż do Chersonu.

Dalszych Rzek doniesienia Splawności od gorliwych Obywatelów oczekiwać będziemy; a teraz nie mając co donieść o tém, przysięgniem do doniesienia o Transporcie Lądowym.

V.

o Transporcie Lądowym.

Lubo po tyle razy przyrzekliśmy rozpocząć Opisanie ważnięyszych Traktów, jednakże ieszcze do czasu dalszego wstrzymujemy się, azali nie doczekamy się choć jednego gorliwego Obywatela, któryby nadesłał nam iakiegokolwiek Traktu opisanie; dla tego i Opisanie Traktu Toruńskiego na terażnięszy Miesiąc determinowane, ieszcze do czasu wstrzymujemy, a na tó miéysce, tém czasem umieszczamy Wiadomości Składów.

— w San-

— w Sandomirzu *Składy znajdujące się*
Magazyn Tabaki Krajowej. — Skład Soli.

Byłoby z większą wygodą Kraiu, gdyby w tym Mieście był ustanowiony Skład wszelkich Manufaktur tego Woiewodztwa, by ztąd Ładem, lub Wodą brali ci, którzy onych potrzebują, lub je rozwozili bawiący się Handlem. Wszakże taki Skład dawno temu Miastu jest ostrzeżony Konst: 1565. fol: 112. — *Tak żąda Anonim Sandomirzanin.*

— *Informacya o Czopowym od Trunków Zagr:*

Lubo z Prawa Publicznego na Séymie Roku 1776. (którym Czopowe, i Szeleznę od Trunków Zagranicznych ustanowione) doskonała o tymże Czopowym, wiele od takich Trunków należy, bydź może dla każdego Informacya, dla łatwiejszego iednak Kupców Expe-
 dyowania, kładzie się tu Tabella, wiele od wszelkich Trunków na Komorach Pogranicznych, oprócz Cła *Importationis*, Officyalistowie od Kupców oneż wprowadzających przy Inwekcie brać mają.

Zł: Gr.

Od Wina Węgierskiego.	<i>Beczki</i>	20. —
Od Ditto - Ditto -	<i>Antalu</i>	10. —
Od Ditto Francuskiego.	<i>Oxesta</i>	15. —
Od Ditto Węgierskiego.	<i>Garca</i>	— 15.
Od Ditto Francuskiego.	<i>Ditto</i>	— 7½.
Od Ditto Hiszpańskiego.	<i>Ditto</i>	— 7½.
Od Ditto Wołoskiego.	<i>Ditto</i>	— 7½.
Od Ditto Ryńskiego.	<i>Ditto</i>	— 7½.
Od Aitto Cypryjskiego.	<i>Ditto</i>	— 7½.
Od Ditto Szampańskiego.	<i>Ditto</i>	— 15.

Od

Od Ditto Burguńskiego.	Ditto —	15.
Od Ditto Wołoskiego.	Ditto —	5.
Od Ditto Poberefskiego.	Ditto —	5.
Od Ditto Araku.	Ditto —	7½.
Od Wodki Gdańskiej.	Ditto —	7½.
Od Piwa Angielskiego.	Ditto —	5.

VI.

o Jarmarkach.

— *w Miesiącu Sierpniu przypadających,*

Jak przyrzekliśmy dawniemy donieść Publiczności o Jarmarkach, Miesiącem lub dwoma poprzedzając przypadnienie onych, tak i dotrzymać chętnie tego życzylibyśmy sobie; lecz gdy nieczułość Possessorów na własne Dobro swoje, gdzie te Jarmarki znajdują się, niedopomoga naszej chęci, przez niedofylanie Wiadomości o swoich Jarmarkach przypadać którego Miesiąca mających, z opisaniem Wolności i Wygód na nich znajdujących się, jako też i iaci Kupcy na nich zwykli bywać; przeto my te tylko tu Jarmarki namieniemy, o których z własnej Wiadomości wiedzieć możemy, że w Miesiącu Sierpniu przypadają. O Wolnościach zaś i Wygodach onych iako nam niewiadomych nie niedoniesiem, zostawiając to woli i dobrego Gospodarowania Possessorów, jeśli nam zechcą iak naydokładniejszy opisane nadesłać, tedy i my w następującym Miesiącu z chęcią doniesiem Powszeczności tém naszą Publicznym Pismem.

Bo.

Bojanowa Miasto w Województwie Poznańskim, osiadłe wielu Sukiennikami, ma Jarmark po S. Dominiku w Poniedziałek.

Gredland Miasto Czeskie na Pograniczu Śląskim, oddal 6. od Gorticza, ma Jarmark w Niedzielę po S. Dominiku.

Gdańsk w Województwie Pomorskiem, który Handel prowadzi z całą Północą, jest Miasto Anzetyczne, ma Jarmark na S. Dominik.

Jaroczn w Województwie Kaliskiem, ma Jarmark na S. Bartłomiey.

Ilkusz w Województwie Krakowskiem, ma Jarmark na Wniebowzięcie P. Maryi.

Kosienice Miasto Ekonomiczne J. K. Mści, ma Jarmark 24. Sierpnia.

Koźmin w Województwie Kaliskiem, ma Jarmark na S. Wawrzędca.

Kraków Miasto Stół: całego Królestwa, Polskiego, ma Jarmark na S. Piotra w Okow:

Kwidzin inaczey: *Maryenwerder* Miasto Pruskie, ma Jarmark we środę po S. Bartłom:

Maciejów w Ziemi Chełmskiej sławne Jarmarkiem na Porokunkę Ruską.

Podczajów na Wołyniu, ma Jarmark 4. niedzielny na Uspenie Ruskie.

Ryga Miasto Inflanckie Stół: Wielko-Rządztwa swego, ma Jarmark trwający od 5. Sierpnia aż do 7. Września.

Storchneft w Województwie Poznańskiem zalecone Jarmarkiem na Wniebowzięcie P. M.

Widawa w Województwie Sieradzkkiem, ma Jarmark na S. Roch.

Wysokie Miasto w Województwie Brzeskim: sławne Jarmarkiem dwuniedzielnym zaczynającym się od S. Jakuba.

Zelwa w Woiewództwie Nowogródzkim, zalecona Jarmarkiem sławnym od 4 Sierpnia trwającym przez Niedziel 4.

Swiśłocz, także polkończonym Zelwiańskim miewać zwykło sławny Jarmark prawie Zelwiańskiemu równający się.

Oprócz tych namienionych są pono inne w tém Mieście przypadające Jarmarki, które że nie są żadnem Publicznem Piśmem ogłoszone Publiczności, ale tylko samy Proście wiadome, zaczęć i tu nie kładą się, ale jeśli by kto chciał, tak względem tych namienionych, iako i innych, w którym Mieście przypadających dokładnie uwiadomić Publiczność, niech tedy nadeszłe podług następującej Informacyi o Jarmarkach w swojej Posłuszy znajdających się uwiadomienie.

1. w którym Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie, te Miasto lub Miasteczko mające w sobie Jarmark w tym Mieście leży?

2. Jak daleko od znaczniejszych Miast, i od pomniejszych, bliższych Jarmarku.

3. Na jakim Trakcie Sławniejszym, lub nad jakim Portem?

4. Jakie Wolności i Wygody zwykły się dozwalać na tym Jarmarku?

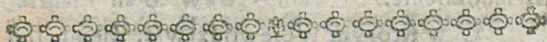
5. z jakimi Towarami, i z jakimi Kupcy zwykli bywać, lub są teraz spodziewani?

6. Sami Kupcy mający być na tych Jarmarkach mogliby donosić o swoich Towarach, z którymi być mają; wszakże te uwiadomienie z ichże lepszym Dobrem byłoby, bo Obywatele tamieczni, spodziewając się tych a tych Towarów, nie sprowadziliby z jakąd inąd, ale oczekiwiliby na samo zbliżenie się onych.

Te

Tę i tym podobne Wiadomości gdy będą nam doniesione, z chęcią Publicznym Drukiem naszym uwiadomim, które uwiadomienie rozchodzące się daleko, z dalekich też Stron sprowadzałoby i Kaptów i Kupujących; lecz gdy niedbalstwo i nie czułość na pomnożenie własnego Dobra, zaniecha udziału tej wiadomości, której wydrukowanie niczy nikogo niekosztowało; sam sobie własnego uszkodzenia będzie winien, przez zmniejszenie wiadomości o Jarmarku.

Jeśli by zaś kto chciał Wiadomość o Jarmarku swoim nam nadesłać, niech się zgłosi przez Poczte do Warszawy i adresując te tylko słowa: — do *Dziennika Hondiowego* w Warszawie. — a pewno nas dojdzie.

VII.

o Opisanii Miast Krajowych.

— *Dalszy Ciąg Numerowania Warszawy.*

Nr^o *Ulica Koszary Mirówskie* od Nru 934.

934. *Koszary Gwardyi Konrey Koron: Miro-wskie* zwane.

Ulica Zatyłki, zaczyna się od Nru 945. do 940.

935. *Dworek Adama Rayte Kowala.*

936. *Dworek Karola Sultza Piekarza.*

937. *Dworek Franca Stolarza.*

938. *Dworek Drugi tegoż,*

939. Dworek Krystyana Doberta.
940. Plac pusty Ur. Cholecińskiego.

Ulica Krzywokolna zaczyna się od Nru 941. do 943.

941. Dworek Ur. Cholecińskiego.
942. Dworek Petza Rzeźnika.
943. Dworek Andrzeiewskiego

Ulica Zimna zaczyna się od Nru 944. do 947.

944. Dworek z wiaz: Ur. Dąbrowskiego.
945. Dworek Krystyana Hoffmana.
946. Dworek z wiaz: IP. Krupińskiego.
947. Dworek drugi i Kamienica z wiazd: tegoż.

Ulica Ptasza Nr^o 948.

948. Oficyny Drewniane J. O. Xiążęcia IMci
Alexandra Lubomirskiego.

Ulica Przechodnia zaczyna się od Nu: 949 do 954.

949. Dwor: z wiaz: Antoniego Klauzówskiego.
950. Dworek J.O. Xiężnéy IMci Jabłonowskiéy
Wojewodziny Bractawskiéy.
951. Dworek z wiaz: Ur. Cybulskiego.
952. Dworek Drugi tegoż
953. * Pałac z Oficyną Drewn: J.O. X. Radzi-
willa Kafzel: Wileńsk.
954. Dworek Ogrodniczy zwany z wiazd: do
Najiaśn: Elektora Saskiego.

Ulica Zabia, zaczyna się od Nru 955. do 956.

955. * Pałac J.W. Bielińskiego Cześn: Kor.
956. * Pałacyk J.W. Czapskiego Gen.

Targowica Wielopola zacz: od Nru 957. do 963.
Nr^o

957. * Pałac J.O. Alexandra Lubomirskiego Kaszelana Kijowskiego.
958. Dworek Wiel: Ostrowskiego Pułkownika.
959. * Pałac Szl: Kampioniego Kupca.
960. Dworek Ur. Zacharkiewicza.
961. Dworek Sławet: Leyzera Rzeźnika.
962. Kamienica tegóż.
963. Kamienica Sukcesorów Hélyzlera.

Ulica Graniczna zaczyna się od Nru 964. do 972.

964. Kamienica Jana Szmita.
965. Dworek z wiazd: Wiel: Szynka.
966. Dworek z wiazd: Wiel: Grzybówskiego.
967. Kamienica z wiazd: i i Dworek Bulbeka.
968. Dworek Wiel: Dębowskiego Majora.
969. Dworek J.W. Zabieły Łow: W. Litt.
970. Dworek z wiazd: Ur. Prackiego.
971. Kamienica i Dworek Zbrodówskiego.
972. Jadki Drewn: na Placu Wielopolskim.

Ulica Skorzana, zaczyna się od Nru 973. do 974.

973. Kamienica Jana Bulbeka.
974. Dworek Léyzera Rzeźnika.

Ulica Gnojowa. zacz: od Nru 975. do Nru 981.

975. Dworek Mikołaja Perela.
976. Dworek z wiazd: Gońskiego.
977. Dworek z wiazd: Ur. Wądołowskiego.
978. Dworek Michała Koski.
979. Dworek Tomasz Jazwickiego.

980. Dworek Michała Kofki.

981. Dworek drugi tegoż.

*Druga Strona Ulicy Gnojowej zaczyna się
od Nru 982. do Nru 985.*

982. Dworek Tadeusza Ziemińskiego.

983. Dworek Dziemiesiewicz.

984. Dworek Jertza.

985. Dworek Ur. Kulczewskiego.

*Następuje Ulica Krochmalna, o czym po-
znię, a teraz przystępujem do opisanja innych
Miaſt.*

— *Uwiedomienie o ſtanie Miasta Lublina.*

Dla dokładniejszego Opisanja Miast, chę-
tnie radzibyśmy drukować Numerowanie
wzyskich Miast, gdyby miéysce z alazło lié
wolne w Dziele naszym, dla tego nadeſtane i
Numerowanie Lublina w wolniejszym miéy-
ſcu chętnie wydrukane będzie, a teraz dla ſzczu-
płoſci ſtan Miasta tylo wyrażamy.

Imo Co do Cechów Rzemieſlniczych.

Cechu Szafianicznego czyli Szewskiego
będzie Mayſtrów. 160.

Krawców Poſkich Niemieckich Biało-
główskich Mayſtrów. 12.

Ponieważ Żydzi w tym Rzemieſle onym
przeſzkadzają, których rachować mo-
żna ſamych Mayſtrów. 30.

a że ſą pod Juryzdykcyą Staroſcińską
obronną, zaczęm przymuſzeni ſą czynić
z Żydami Konwencye, do czego i inne
Cechy przystąpiłyby iakote;

Złotnicy, których, prócz wielu Żydów,	
jest tylko.	2.
Kuśnierze, których jest Maystrów.	6.
á Żydów cztery razy więcej.	
Szmuchlerzów Cechu nie masz, bo dla Ży-	
dów utrzymać się nie mogą.	
Szklarz Chrześcianin, tylko	1.
á Żydów.	30.
Blacharzów, Mosiężników, nie masz z	
Chrześcian tylko Żydzi.	
Kotlarz Chrześcianin, tylko	1.
i ten mało ma co do czynienia dla prze-	
złoty Żydów, którzy nawet Czeladź	
Chrześcianką trzymają do Warzłatu.	
Intrigatorów Żydów kilku,	
Chrześcian zaś.	2.
Stolarzów.	12.
między którymi są tacy, którzy Meble	
na Fason Angielski dosyć dobrze robią,	
i wiele na Woiewództwa Ruśkie sprzedają,	
Ślósarzów i to nienajlepszych znajdu-	
je się Maystrów.	4.
Ruśnikarzów.	2.
Zegarmistrzów.	3.
Siedlarzów.	6.
Miechowników.	3.
Mieczników.	5.
Rymarzów.	3.
Stelmachów.	5.
Kołodziejów.	3.
Powróźnik.	1.
który także Drukarnią Obicia trzyma	
Gancarzów.	4.
Kowalów.	10.
Bednarzów.	3.

Cieśli i to mnięć umieiętnych w swoim	
Rzemieśle. - - - - -	8.
Rzeźników Chrześcian. - - - - -	10.
lecz Zydówstwu tem rzemioſłem bawiąc -	
go ſię ieſt daleko więcey.	
Piekarzów. - - - - -	6.
których podług wyrażu ich Przywileju nie	
powinno bydź więcey tylko 30.	
Garbarzów Mayſtrów. - - - - -	7.
których dawnieyſzemi czaſy jak mówią	
było 40.	
Cechu Rybackiego nie maſz, tylko Zy-	
dzi ſami handlują Rybami, i przekupnią.	
Mularzów mięyſcowych. - - - - -	8.
do których co rocznie przychoǳą z Sieniawy.	
Tokarzów. - - - - -	2.
Mydlarz. - - - - -	1.
Cerulików. (a) - - - - -	10.

2do Co do Ruiny Miasta Lublina.

Puſtych Domów i poruynowanych, tudzież
wielu Placów próżnych, w których dawniey
W 3 mie-

(a) Wyliczenie takowych Rzemieſlników
doſyć ieſt potrzebne dla Publiczności: raz, że
Publiczność wiedząc o znaydowaniu ſię tak-
owych Rzemieſlników, nie będzie do innych Miast,
ale tam udawać ſię. Powtóre. Wiedząc inne
Miasta o takiey liczbie Rzemieſlników, a mając
u ſiebie nadto, będą poſyłać tam, gdzie będą wie-
dzieć o małoſci, uchodząc z tamtąd gdzie ich ieſt
nad potrzebę. A zatém należałoby, aby wſzy-
ſkie Miasta takowy Porządek naśladować, na-
deſtali nam podobne uwiadomienie o Stanie ſwo-
ich Rzemieſlników.

mieszkałi Ludzie, iak w Numerowaniu Miasta okazuje się: przyczyny te są nayprzyczynliwieysze.

Nayprzód Rewolucye Tatarskie, tudzież Szwedzkie, które mieczem i ogniem procz kontrybucyi ciężkich kończyły się, po nich następowało Powietrze, które kilka razy grassowało, niemniej pod czas Rozruchu ostatniego Kraiowego, przez Moskwę, więcey 150. Domów, Kamienic, Pałaców spalonych zostało, i wielu ludzi pod ten czas do innych Miast przenosiło się.

Powtórte. Obciążone Domy Wyderkassami, które są nie małą przyczyną ruiny Domów.

Ponieważ w dawniejszych czasach Jurisdycya Duchowna miała moc do twoich Sądów takowych ciągnąć, i bez względu z niemi obchodzić się.

Potrzącie Prepotencya Starośców; skupowanie i nabywanie Domów i Gruntów przez Duchownych, iako też przez Stan Szlachecki z nabywania Domów i Gruntów, a z nich formowania sobie Juryzdyk odłączających się od Ciała Miasta, i inne prawa podług swego widzieli się stanowiących, Protekcyę dawających Zydów, onychże po Kamienicach, Domach, Pałacach, w Mieście i na Przedmieściu lokując, których z wielką expensą Miasto, chociaż przy Dekretach i Przywilejach dosyć morne będąc, w Sądach Królewskich otrzymawszy Approbatę, wyganiało kilkakrotnie; iakoż ostatni raz, przed lat pięć, z wielką ciężkością przy pomocy Współ Obywatelów ledwo z Przedmieść wypędziliśmy; lecz i to bez znacznego nie było expensu, bo przeszło Czer. Zł. 1000.

kosztowało, i dopiero cożkolwiek z Chrześcian więcéy, posiadających miéysca Zydówskie pokazało się. Przedmieścia oczyszczone zostały, i Mieszczanie trzymający Zydów w Domach swoich zapęcenii trunkiem, piąństwa zbytecznego zaprzestali, sami się do Szynków wzięli, i przy staku do fortunki przychodzą. (b)

3tio Co do Ludności Mieszczan Chrześcian.

Ta jest szczupła, gdyż do kilkuset ciężko wyrachować, inkludując tych, którzy w mizernym zostają stanie, Mieszczaninami są jednakowo: Ściągnąć zaś do tego Miasta jest rzecz ciężka, gdyż nie upatrują dla siebie wielkiego zysku w Handlach i Rzemiosłach, raz dla przeszkody Zydów, których obowiązkiem

W 4

jest

(b) Nie trzeba się dziwić takiéy Prepotencyi za Zydami, a za tém uwolnienia się z pod uciążliwéy ich Społeczności po mnieyszych Miastach. Jeżeli tego ciężaru Warszawa, Czoto Miast wszystkich Kraiowych, Rezydentya Monarchy, mające w pomoc tak wielką Jurysdykcyą Marszałkowską! a przecie od tak dawna przy tylu Zamachach wygnania Zydów z Warszawy, dotąd pomyślnie dokazać tego nie może; Należałoby więc wszystkim Miastom Królewskim złączyć się w jedno zgądanie z Warszawą, a dopiero pewniéy dopieliby swiego Zamyślu na Séymie; a to tym lepiéy byłoby, gdyby na wzór remonstracyi Miasta Lublina uczyniły wszystkie inne Miasta, podobne, i nadesłali do Dziela naszego, opisującego wzrost Handlu Polskiego, a zatém opisywać mającego i poprawę Miast, na które wielka część Dobroci Handlu zawiśa.

jest gubić Chrześcian, i chociaż z strasą swoią, przedawać Towar, aby tylko Chrześcianinowi przeszkodzić. Jeżeli na Trybunał uważać i spuszczać tę? ten co rok mizerniejszy. Zia-
zdy Woiewodzianow rzadkie i nieużyteczne. Większa Ludność w Mieście bywała przed u-
stanowieniem Trybunałów, gdy czterech razy do
Roku odprawowały się Jarmarki, a nie były
poboczne po Pańskich Miasteczkach, które Mia-
stom Królewskim przeszkodziły, tak dalece, że
już braknie Subiektów *ad Officia Civilla*; i
choćby z innych Miast *etiam* Zakordonowa-
nych ściągnąć można było, gdy jest przelisko-
dą szczupłość *salarii*, unikają, czemu Miasto
nie jest winne, gdyż w swoich dochodach jest
mizerne, i nie ma funduszu stałego, z którego-
by przyzwoitą pensyę dla Officyalistów wy-
znaczyć mogło.

Od ustanowienia przez Kommissyą Do-
brego Porządku Officyalistów Miejskich, Roku
5. zamiast czterech Kwartalnych Prezydentów,
ustanowili, ażeby Miasto obierało sobie jedne-
go Prezydenta rocznego, któremu wyznaczo-
na pensya roczna *Zł: 400.* a Prezydencya
Miasta tutajszego jest trudniejsza do sprawo-
wania jak w innych Miastach, gdyż w czasie
Trybunału, prędko można siebie i Miasto w ka-
bałę wprowadzić; z Jurydykcyami Szlache-
ckimi i Duchownemi potyczki odprawiać, a
za tak szczupłą nadgodę? Jeżeli przeciwko
Prawu zgrzeszy Prezydent, więcéy daleko jak
Pensya wynosi, Grzywnami skarany będzie;
jeżeli się zaś d. brze sprawi na Urzędzie, na-
zywałą powinnością, Nadgrody zaś żadnéy
spodziewać się w Kraju tutajszym nie może,
gdyż

gdyż Miejski Stan, żaden za strawione lata na Urzędach nadgrody nie odbiera. — W tem Kraju szczęśliwszy Rólnik, który dobrze załugując się swemu Panu, uwolnionym z Poddństwa został. — I to jest przyczyną Kardynalną, że będący w Mieście, tracą ochotę do starania się Urzędu; Przychodnie zaś dowiedziawszy się o dochodzie Miasta i Officyalistów, nie mogą się dla siebie korzyści spodziewać; bo jeżeli kara jest dla źle sprawujących się na Urzędach, powinna być na wzajem przyzwolita Nadgroda dla sprawujących dobrze na Urzędach swoich. — Niech więc Miasto funduszem takim opatrzone będzie przez Zwierzchność Kraiową, z którego by Officyaliści Miasta przyzwolita dla siebie mieli Pensyą, i dobrze sprawujący na Urzędach obmyśloną nadgrode; a tym sposobem będzie zachęcenie dla Przychodniów, a ochota dla sprawujących Urzędy w Miastach. (c)

4to Co do Kupiectwa.

Kupiectwo nasze Chrześcijańskie nie tak wielkie jest, ażeby osobno Składy, a osobno Sklepy do sprzedania mieli.

Jest Suknem handlujących dosyć zamężnych w Towar tak przedni iako i ordynaryjny Kupców. — — — — — z.

Błz-

(c) Stusznia Trośliwość takowa warta byłaby na wszystkie Miasta być rozciągniona, dla dobrze sprawujących się na Urzędach. Spół tylko takowey Nadgrody aby był wynaleziony i komunikowany do Działu naszego, z którego łatwo może być proponowany na Sejm następujący.

Bławatnik. - - - - -	1.
Brabanckim Towarem handlujących.	2.
Galanterią handlujących. - - -	4.
Korzennym handlem bawiących się.	4.
Zelaznym Towarem handlujących.	2.
Blechy Woskowe trzymających. -	2.
Turecczyzną handlujący. - - -	1.
Winem handlujących. - - - -	15.
Aptekę trzymających. - - - -	3.
Drukarnią. - - - - -	1.
Bakalią handlujących. - - - -	8.
Szkoło Czelkie trzymający. - - -	1.

Ta jest wyraźna liczba Kupieństwa Chrześcijańskiego, w tém czasie. Większa zaś daleko w tróynastob liczba Żydów Miasto swoje Żydówskie z drugiey strony Bramy Grodzkiey zaczynające się, mających, którzy mocno zwyczajnym noszeniem Towarów, psują Chrześcianom i przeszkadzają w Targach.

Notandum: Ze Piwnice w Mieście tuteyszym na trzy Kondygnacye w głąb są murowane i do Konserwacyi Win zdane. Tén Winny Handel dawniey był samym tylko Kadnym Miasta pozwolony za Pracę Ich, lecz z czasem przenioż się do mniemanych Węgrzynów, i Greków, i prawie cały w Rękach onychde zostaie. (d)

Z Kupców tuteyszych, trzech jest, którzy do Gdańska, skupiwszy się w Krasiu Zboże różnego gatunku, posyłają. (e) Co

(d) *Handel Winny* możnaby obrócić za Nadgrode zastużonym Urzędnikom Mieyskim, niech tylko Miasta zgodzą się na takową Nadgrode, i podadzą Projekt do Prawa.

(e) *Wiadomość* takich Kupców, iako najszyteczniejszych Kraiowi, warta byłaby nade-

Co się tycze Furmanów porządných, tych ledwo trzech rachować można, reszta potrzy lub parze koni trzymają. (f)

O Hąg *specifice* iakt w tém Mieście był uwiadomienia dać nie można pewnego, gdyż każdy sprzedający Towar, mówi że nie targule, a jednakże corocznie Towar z Zagranicy (prowadzą, zaczyn dla ikrytości onych nie finalnego stanowić nie można.

Te podług możności życzenia Dobru Powszechnemu podaję Doniesienie Dziennikowi Handlowemu.

*Dobrze Życzliwy Ojczyźnie i Miastu
swemu Obywatel.*

— List opisujący Stan Miasta Kamieńca Podol:
Dnia 1. Czerwca 1786. Roku.

Im dokładniysze Zapytania od Dziennika Handlowego przez Pocztańt Kamieniecki, do Miastu temu komunikowane, tém żywszego

stania ze wszystkich Miast; i ażeby mieli szczer-
gólniysze Wolności w Handlu, należałoby po-
myśleć; bo tacy Kupcy są nayużyteczniyszy, co
nie zagotowe pieniądze sprowadzają Zagrani-
czne Towary, ale za Zboża i Produkta Krajo-
we. O! gdyby kiedy! stało u nas takie Prawo,
gdyby żaden Kupiec nie mógł przedawać Towar-
u Zagranicznego, któryby nie za Produkta Pol-
skie, ale za gotowe pieniądze sprowadzał!

(f) Atcz trzcy ci Furmani, gdyby dono-
fli, kiedy i dokąd wyieżdżają! z wygodą byto-
by dla Publiczności, boby nie starając się o innych
Furmanów, tych by się trzymano.

go objaśnienia Materji, Działu dla Społeczności w Ojczyźnie zbawionemu, potrzebny, toż Miasto, i każdy Duchem ulepszenia losu Handlowego tętnący, cznie się bywać obowiązującym.

Imo Co do Fabryk.

Fabryki w tém Mieście szczególne, prócz zwyczajnych Rzemioł nie znajdują się. — Potrzebne są wprawdzie, i stałyby się wrzostem dla zakątnego, i Pogranicznego Miasta, ale sposobności nie ma dla założenia onych.

Cechy zaś te tylko są, Kuśnierski, Krawiecki, Stolarski, Kowalski, gdzie Stolarze, i Rymarze mieszczą się.

Rzeźniczy, Piekarzki, Szewski, Tracki, i Oléniczy.

Reszta wśzykich Rękodzieł brakuje.

w Cechach po kilku i po kilkunastu tylko Mistrzów znajduje się.

Rzeźnicy, i Piekarze, szczególnie obowiązani są, ile w Fortecy dla Garnizonowanych żywności dostarczać.

Rybaków iednostaynych nie ma.

Uboży zaś Cechowi ztąd podnieść się nie mogą, że różni przeszkodnicy, osobliwie kilkaset Żydów z Kordonu powyganiani, po za Bramy Kamieńca na Jurydykach Starościńskiey i Biskupiéy, przeciw wyraźnym Miasta Prawom nie dawno osiedli, wszystkie dla siebie Pożytki z Miasta wyciągają, ztąd żyją: a przeto Rzemieślników Kramarzów w Mieście mieszkających uboż.

zdo Co do Ludności Miasta.

Liczba Osadności w Kamieńcu między Skalami i Bramami zawarta, z Kłasztorami,
Ka.

Kamienicami, Dworami Szlacheckimi, Żołnierskimi, i najmniejszych w Fossie Chatkami, tylko do 430. wynosi. — Przyczyny nie ludności te są:

Od Roku 1697. po uwolnieniu Kraju i Miasta od Jarzma Tureckiego zgromadzonych ludzi Powietrze ciężko w Roku 1738, drugie w Roku 1770. podobnież grassujące, i zdarzane pożary wyludniły. — Przytém trudność pożywania, nieuchodzące w Mieście należycie Handle, i przeszkodnicy, krzewić się w Mieście Obywatelstwo niedozwalaia.

Targów przyzwoitych i Jarmarków Przywilejami nadanych, Jarmarczki co Niedziele i Święta w Sąsiedzkich jedynastu Miasteczkach Żydostwem napelnionych o milę, o półtory o dwie do trzech tylko wokół Kamieńca, kilkakset na Rok odprawiane, i przykry do Kamieńca przyjazd skutecznie niedopuszczaią.

Lecz z Projektu J.W. Kommandanta terazniejszego miéysca tego, Most od Skąły do Skąły, za złożeniem przez Górliwych Prześwietnego Województwa Obywatelów natén *Złt.* 100,000. ofiarowanych, i za otrzymanym na następującym Sejmie pozwoleniem, gdy będzie wymurowany, nieprzyślepny ułatwi przyjazd; w którym Projekcie i Jarmarki są założone, niemalymby posilkiem do zaludnienia, i zapomożenia się, Miastu temu częstym uciskom przy Pograniczu wystawionemu, stałyby się.

Kontrakty choć z poblizszych czterech Województw, *Podolskiego, Wołyńskiego, Kijowskiego, i Bractawskiego*, ogdyby temu miéyscu przez Konstytucyą wyznaczone były!

Ta-

Tudzież gdyby Fabryka Tytanu, i Ta-
baki powrócona została, Konsumpcyi by przy-
czyniła.

Nie mniej ukanowienie Składu Towar-
ów Tureckich i Kompanii Handlowych, oraz
sprowadzenie Fabrykantów. Lecz na rozpo-
częcie takowego Gospodarstwa, zarządzenie
do zł: 200,000. zdaloby się.

Liczba Osadności szczególnie tu nie wy-
raża się, bo Prześwietna Kommissya Porząd-
wa w Stopniu Luźnawy tej Osadności i Grun-
tów teraz zostaje. Placów jednak próżnych
w całym Mieście prawie przez pół znajduje się;
wolno się murować i budować ale nie ma komu.

Furmanów pewnych Kamienier tylko ma
dwóch, inni zaś po za Miasto, po Wioskach
bliskich mieszkają.

3tio Co do Handlu Kamieńca Podolskiego.

Towarów (prócz Lipkich i Wrocławskich)
w tém Mieście Zagranicznych dosyć znaleźć
można, osobliwie Tureckich różnych, niemiędy
Bakalii wszelkich, i Cytryn, Pomarańcz; Wi-
na Wołoskiego, za — Dunajskiego, Nikopol-
skiego, Rodkiego i piosunkowego w czerw-
onych i białych kolorach, przez Kupców Ka-
mienieckich z mięysc swych, od Dunaju z Stamb-
ulu i innych Miast Tureckich sprowadzanych;
tudzież Wyzin świeżych, wędzonych, mary-
nowanych, Kawiorów, Jeśiotrów; Ale te wszy-
stkie mało w Kamieńcu sprzedają się dla rzad-
kich Gości, tylko w Kray częstokroć z flrą
wywożone bywają.

Znajdują się ielcze w tém Mieście Wo-
ski, Łoje, Skóry Wołowe i Jałowicze surowe;
Skór Baranich i Kozłowych, osobliwie Jeśiot-
op

po S. Michale, wiele kupić można: a teraz
Wielny Kraiowe i Wołoskie.

Handel z Towarów po wyżey wyrażo-
nych każdego Roku miernie uchodzi, to niema
koma kupować.

o Handlu Chersońskim pewnie z Ukrainy
donoszą; (co Kamińiec niema tyle wiadomo-
ści) Dniestr z wolna zaczyna Desflutacyą; Xią-
że IMÉ de Nassau do téy sposobi się, i w téy
okoliczności dnia wczorayszego przez Kamie-
niec do Chodimia pojechał, ale dokładniéy o
tém późniészą Poczta doniosę.

Piotr Walawski Miasta J. K. M. Ka-
mieńca Podolskiego do Ekonomiki
mieyscowéy naznaczony Radca.

VIII.

o Dobrach do Przedaży, Zastawy,
Kredy.

— o Sukcessyi Dóbr Imieniowi Podleckich
służący.

Dobra Imieniowi Podleckich służące, w ró-
żnych Woiewództwach, mianowicie w
Ziemi Wyszogrodzkiéy, w Kiliówkiem, i w
Powiecie Wilkomirskiém, a będące teraz w ró-
żnych Domach naywięcéy bezbrawnie pośa-
dane, ieśliby kto, czy z Posiadających teraz też
Dobis, czy z innych, chciał Dziedzictwo czy-
li okatnie zabezpieczenie onych nabyć od pra-
wdziwych Sukcessorów z Imienia nawet tego
idą-

idących, niech się zgłosi względem tego do *Expedycyi Dziennika Handlowego*, a łatwo będzie mógł nabyć takowego zapewnienia, bez którego chociaż posiadają którzy Dobra z Imienia Podleckich wyszłe, nie są nigdy zupełnie bezpieczni takowych Possefłij; gdyż Przodkowie Imienia tego, przez różne Rewolucye Krajowe, przez nagły upadek Imienia tego, przez różne Podstępny i wydarcia Pieniackie, przez zostawienia małoletnie ostatniego z Imieniemienia tego, z którego teraznięyszy Sukcesorowie idąc, odzywają się. — Lubo wyrzuli się nieśako z nich niezostawiwszy Imienia swęgo w Possefłij, wszelako teraz odzywający się Sukcesorowie, będą czynić kroki w dochodzeniu krzywdy swoięy, i zapytować się o Prawie posiadających one, jeśli nie będą zaspokoierci w sprawiedliwych swoich Sukcesyjnych Pretensyach.

Ciż Sukcesorowie zanotują Prośbę przez niniejsze Publiczne Pismo do wszystkich Kancellaryi, mianowicie *Wyszogrockiëy, Kijóskiëy, i Witkomirskiëy*, aby raczyli Kwerędując Akta pamiętać na różne Dokumenta Imieniowi Podleckich Śużące, i jeśli by nadarzyło się znaleźć jakikolwiek Dokument Imieniowi temu Śużący, niech raczy Treść Materyi onego niewyrażając Daty przez Poczte donieść w Warszawie w *Expedycyi Dziennika Handlowego*, a ta, oznaymiwszy Sukcesorom, prześle Rezolucyą, nie tylko dziekując za tę łatygę, ale nad to zwracając Expens Pocztową, i Oplatę Kancellaryi wedle Prawa; Kwerendę zaś trzy razy tyle się zapłaci za każdy Dokument, ile się Kancellaryi za wyięcie zapłaci.

Ponieważ zwyczaj puszczania Dóbr bywa w Koronie na S. Jan, a w Litwie na S. Jerzy, przeto nie spodziewamy się ażeby w tym czasie były nam czynione Donoszenia o takowych Zastawach lub Arędach; Sprzedaże iednak Dóbr mogą bywać i w tym czasie, a zatem jeśliby kto miał one, a chciał uwiadomić o tem Powłzechność celem prędszego zbycia, niech raczy naydokładniejszy Uwiadomienie przesać nam Pocztą pod Adressem do Dziennika Handlowego w Warszawie, a z chęcią darmo w drukujemy.

Zyczyć potrzeba dla większego Dobra i spokojności Powłzechnéy, ażeby kiedy Prawo stanąć mogło nakazujące wszystkim bez żadney Excepcyi Publikowania jakimkolwiek Publiczném Piśmem wiadomości, Przedaży, Zastawy, i Arędy Dóbr iakich. — Przez ten albowiem sposob Publicznę Komunikacyi, wiele uniknąćby można tyśiącznych Zdrożności, Podstępów, Zdrad ukrytych, Tradycyi, i Długów pozataianych, słowem omni Titulo wżyskłych Filuteryi, a zatem ukrócenia wiele Pienięstwa, i załlonienia od zguby nabywających, przyczyniłoby się.

Odwołuję się w tym Zamiarze méy Myśli, nie do tych, co przez tajne Przedaże, Zastawy lub Arędy zwykli swych Bliźnich oszukiwać i gubić do szczeru; ale do tych, co przez takowe tajności zostali poszukiwanemi, i znacznie poniszczeni; — Spodziewam się, że większość znayduje się oszukanych przez ten sposob; a ztąd do téy większości łączę me zdanie, w utworzeniu nowego Prawa, nakazującego takowey Publikaty, przez którą iako

nayistotnięszy środek wiele złemu się zapobieży, aby tylko raczyli naydokładnięszy w téy okoliczności uformować Projekt do Prawa, i rozesłać po Instrukcyach.

Gdyby zaś kto nie zarzucił, że sposób takowey Komunikacyi posyłania do iakiego Publicznego Pisma, przyczyniłbyś nowę Expensy placenia za Druk, tak iak zwykło się płacic Gazecie, gdy się co do Jęj druku podaje; wcześnie takowemu zarzutowi zapobiega Dzieło pod Tytułem *Dziennik Handlowy*, który pracując dla Dobra Powszecznego, darmo ofiaruię każdemu przyjmować wszelkie doniesienia, gotów będąc Prawem nawet do tego obowiązować się.

IX.

o Projektach i Pismach Handlowych.

— *Pismo Anonima, odpowiadające Propozycyi ciewey, znoszącęy Cła na wszystkie towary wchodzące, iako i wychodzące, umieszczonę już w Dzienniku na Kwiecień.*

Odebrawszy w tym tygodniu *Dziennik Handlowy*, i wyczytawszy w nim Propozycyę Wielkiego Ministra, i Wielkiego Patryoty, względem zniesienia w Kraiu Cł wchodzących i wychodzących Produktów, i Towarów, iako Obywatel kochający Handel a nadewszystko Ojczyznę, przylącam w téj mierze i moje zdanie, które ieżeli będzie przyjęte takim sercem i celem, iakim ja podaję dla przy-

dla przyślugi Ziomkóm, Zamier mój zupełnie
stanie się usprawiedliwiony.

Wnoszę sobie, iż największa Część Ziom-
ków moich, osobliwie Handlem się bawiących,
tęj Propozycyi, z pierwszego weyrzenia, za-
pewne sprzyjała. — Zastanowiwszy się nad tak
ważną Materyą, roztężyłem Dowody Punktu
ostatniego, i czynilem Uwagi nad ię skutkami
w przyszłości dla przekonania się, iż jeżeli są
Dowody gruntowne na jedną stronę, więcęy
czyni się nie równie pożytku dla Kraiu, gdy
wolno i przeciwne przyłączać, byle za Fun-
dament miały uszczęśliwienie Ojczyzny.

Nie wiedząc iestże, czy Zdanie którego
Patryoty, z mem zgadzające się lub nie, już iest
podane? odważam się (przepraszając Ministra
Patryotycznego, że Propozycyi tak ważney
cokolwiek się iprzeciwię) podać Uwagi moie
Publiczności. Niech Obywatel czyta, niech
rozważa, i niech połączywszy jedne z drugie-
mi obiera, co mu się będzie podobać.

Nie trawiąc więc czasu nad przedmową,
przyjęciu do wyluzczenia rzeczy w krót-
kości.

*Naprzód Naleganie na znieśienie Cei i O-
płacek Sąsiedzkich na wszystkie Produkta z Pol-
ski wychodzące, iako też na Produkta Zagranic-
zne do Polski wchodzące. Te, bez których się
obeyć nie możemy, osobliwie na te, których
miejscem Produkcyi są Kraie Sąsiedzkie, iako
to na Sól, i inne Towary potrzebne, powinno
bydź popierane z iak największym usilowa-
niem. (a)* X 2 *Ze*

(a) - *Próbowała w tę mierze Polska zg-
wieraiąc Traktaty Handlowe z Sąsiadami, o-
sobliwie z Królem Pruskiem.*

Ze Sąsiedzi są obowiązani przystać na tę Propozycyą, nie można tu wyprobować z Polityki.

Dowodzę więc *naprzód* z Prawa Naturalnego, na którym wszystkie inne zasadzać się powinny.

Będąc wszyscy z Natury równi, wszyscy równemi przyrodzonymi własnościami obdarzeni, mając równe obowiązki, które do iednego i powłzecnego Dobra zmierzają; powinniśmy wzajemnie się kochać, ieden drugiego wspomagać, dobro i złe szczególne, za dobro i złe Powłzeczne uważać; a ztąd wypływałby ten skutek, to jest, Szczęśliwość każdego z osobna, a zatém Szczęśliwość wszystkich razem. — Byłoby to przeciw Naturze, gdyby stworzenia mające wrodzoną chęć utrzymywania się i uczynienia się szczęśliwemi, żyli iedynie dla tego, aby wzajemnie pracowali na swój upadek, i przysposobienie z czasem nieszczęśliwości swojej. Różne Narody nie mają być uważane iaczey, iak tylko Członkami iedney wielkiej Familii rozkrzewioney po całej powierzchowney Ziemi.

A iako każdy Ociec po między Familią, każdy Magistrat po między Obywatelami, każdy Monarcha lub Rząd po między Poddanymi swemi, utrzymywać powinni zgodę, miłość wzajemną, i nie dopuszczać uszczerbku żadnego; tak też i wszyscy Rządcy Świata obowiązani są utrzymywać Siłami ziednoczonymi, zgodę, miłość, i Równowagę, między całym Narodem Ludzkim.

Porównajmyż dziś Równowagę Polski z Narodami Sąsiedzkimi, coż ztąd za Proporcya wypada? któregoż to Kraiu wychod

pię-

pieniężny przewyższa Dochody, jeśli nie Pol-
skiego? (b) Równoważność zatem w tera-
źniejszy sposób Polski żadnym sposobem u-
trzymywaną być nie może.

Narody Pogranicze winne sobie oczy-
wiście dobre przysługi, i pomoc wzajemną,
pożytki, uszczęśliwienie, co sobie winni Są-
siedzi jednego Mała. Wnoszę więc iż Sąsie-
dzi Policy obowiązani są Prawem Natury przy-
stać na Propozycją wspomnianą, od *Patryo-
tycznego Ministra* uczynioną.

Ala nie sięgając dalszych dowodów, po-
słuchajmy co też pisać o Prawie i obowiąz-
kach w ogólności dla wszystkich Obywatelów,
i Narodów, napisał J. P. *Wolter* w Dykeyonarzu
swym Filozoficznym o Ojczyźnie — Słowa są
Jego: — „Zaden kray nie może żykować, gdy-
„ by drugi nie tracił, żaden nie może zwyciężać,

X 3

„ bez

(b) *Słowa wzięte z Mowy najpierwsze-
go Senatora dzisiejszego Prymasa mianey na
Séymie 1780. są.* „ Niemożna tu zamilczeć
„ o smutnym nader widoku Handlu naszego,
„ niedostatku Manufaktur Krajowych i Zbyt-
„ kach, które nie zabawem zupełnie ogołoci-
„ wszy Kray, z pieniędzy, zamkną nam razem
„ wszelkie źródła. Z dwuletniey tu kalku-
„ lacyi wychodzących za Granicę Pienędzy,
„ iako też za nasze Produkta wpływających,
„ lekko rachując okazuje się, iż wyszło za
„ Granicę Sto Millionów *Zł: Poli.*, a nie we-
„ szło iak 60. Millionów za nasze Produkta i
„ Towary. Zadziwi się nie ieden, że nawet
„ Kray nasz mógł jeszcze wystarczyć na te 40.
„ Millionów.

„ bez uczynienia drugich nieszczęśliwemi . . .
 „ Przeto każdy, któryby sobie życzył, aby Jego
 „ Ojczyzna nie była ani większą, ani mniey-
 „ szą, ani bogatszą, ani uboższą, musi być
 „ Obywatelom Świata . . . Według tego więc
 Prawa Sąiedzi nasi widząc, iż Kray nasz
 względem Nich niezmiernie traci, i co raz tém
 bardziéj nizczeie, obowiązani są ziednoczo-
 nemi Siłami na pomoc przybyć, aby Wó-
 wnoważność utrzymać. Utrzymanie zaś Nas,
 zależy nawet na szczęśliwości przyzłej Sąie-
 dzkich Obywatelów. Polska bowiem poznają-
 jąca szczęśliwość Obywatelów Zagranicznych
 Zaytkiem swoim, wyczerpałaby z czasem Skar-
 by swoje, a tém samém odciełaby źródło Bo-
 gaćstw témże Obywatelom. Ci zaś dostąpi-
 wszy i używając dość wysokiego stopnia
 Szczęśliwości, musieliby raptem wielkiéy ont-
 części postradać, która to strata, dla nich by-
 łaby nie znosiéyszą, aniżeli gdyby téy nigdy
 byli nieznali; bo dosięgliży człowiek wyso-
 kiego stopnia Bogaćstw, daleko się jużie był
 nieszczęśliwszym, gdy tylko czwartą część ich
 utracą, aniżeli mając połowę tegoż stopnia,
 przy téy samey połowie się utrzymać, nader
 zaś szczęśliwym, gdy nad tę połowę, jeszcze
 czwartą część tegoż stopnia osiągnie. (c)

Czytelnik, któremu na tém zależy, mo-
 że sobie uczynić obrachowanie Matematyczne.
 A zatém i ztąd się okazuje, iż Sąiedzi nasi
 chcąc

(c) *Kassjusz, Awidyusz, w Rozdziale
 13tym mówi: " Naród składający się z Obywa-
 telów bardzo bogatych, i na bogactwa chci-
 wych jest nieszczęśliwym.*

chcąc zachować przyszłe Dobro własnych Ich Obywatelów, powinni przystać na Propozycyą wspomnianą.

Punkt drugi względem Cel Krajowych.

Zniesienie Cel Polskich osobliwie Towary Zagraniczne, byłoby przeciw wszelkiej Polityce, przeciw Prawu Obywatelów Świata, i do nic by się inżzego nie dążyło, iak tylko do zniszczenia tém prędszego Kraiu.

Zeby zaś temu zapobiedz, powinnyaby Rzeczpospolita przynajmnię następujących środków użyć, i te na Następującym Seymie z wszelką gorliwością popierać.

imo... Cio Polskie na Towary, i Produkta Zagraniczne, bez których iedni się z nas Polaków obżyć możemy, drudzy zaś, iako Maigtnieysi nie; na przykład na Wina, i Effencye przednie, Piwo Angielskie, Kawę, Cukier, Korzenie mnię potrzebne, drogie Materye złote, i jedwabne, i na inne tém podobne, zbytek i słabości Ciała pomnażające, powinno bydź znacznie powiększone (ad Nrum 7mum 2do:)

Powiększenia takowe Cła (gdyż tylko Maigtni i zbytek lubiący byliby tego ofiarą) nie byłoby dla Kraiu szkodliwym, ale raczy pożytecznym w Społeczności i Handlu, iak pokaze niżej (ad Nrum 4tum)

2do... Wprowadzenia zaś Produktów Zagranicznych, które sami mamy, iako to: Zelazo, Mosiądz, Ołów, Szkło &c, albo Towarów wyrobionych Zagranicznych, które się albo inż w Kraiu fabrykuia, lub też fabrykowane bydź mogą, iako to: Skóry Angielskie, i inne Zagraniczne, Materye jedwabne, pół jedwabne, wełniane, bawełniane, Cyce, Gazy, Kapelusze,

Pomazdy, Towary Noremberkie, Angielskie, Francuzkie, i różne Żelazne, Sukna, i Płotna przednie &c. ma być pod najwyższą karą w przypadku przestąpienia wcale zakazane. (ad Num 7mum 4to.)

3tio... Cio Polkie na Materyały surowe z Kraju wychodzące, te, któreby w Kraju na Fabrykach wyrobione, i też Fabrykaty będąc gotowymi, w Kraju lub za Granicą sprzedane być mogły, iakoto: na Skóry surowe, Potazie, popioły, Lny, Konopie, Wełnę, Szerść, Szczeciń &c. także znacznie powiększone być powinno. (ad Nm 7mum 1mo.) Właściciele więc takowych Materyałów, i Produktów, przypuszeni byłiby (sprzedawać Fabrykom Kraiowym (ad Nm 3tio.) Fabrykanci zaś Zagraniczni mając niedostatek takowych Materyałów, i będąc bez zarobku, zapewneby się do nas ciągnęli, i ciągnęli, i stawiali by nam Fabryki potrzebne, iak tego doznają Pruszy, i jeszcze doznają Państwa Austryackie. A to byłoby wielkiem pomnożeniem Handlu wewnętrznego, i Cyrkulacyi. Cudze Kraje zaś potrzebujące dla siebie naszych Produktów, musieliby Targi na nie podwyższyć w proporcyi powiększonych Cót Polskich, iako też w proporcyi ceny naszej dla przyciągnięcia Polaków do siebie. W takowym więc razie Polska widząca Właścicieli Materyałów utrudzonych wysokimi Targami Zagranicznymi, musiałaby wydać przykaz, aby dostawivszy wprzód dostatkem Materyałów Fabrykom Kraiowym potrzebnych, Właściciele resztę Produktów swoich mogli wyprowadzić za Granicę. A to utrzymałoby Handel zewnętrzny.

4to... Dochody zaś z powiększonych Cei, i Oplatek, obrocone być mają na Bank Narodowy. (ad Num 1mum 2do.) względem którego powołnięzłym czajem dam zdanie moje Patryocie Obywatelowi Bractawskiemu, którego już jest Projekt względem tego w Pamiętniku. (d)

5to... Będąc Zamiarem nayistotnięzszym stawiania Fabryk, dostawienie Kupcom Fabrykantów wprędce, w wielkięz liczbie, i za cenę iak naytańszą, a przynaymnięz tańszą, i w tęz dobroci, jeśli nie lepszęz nad Towar tego rodzaju Zagraniczny. Cio więc na Materiały Zagraniczne potrzebne do Fabryk Kralowych, koniecznie zniezione byćz powinno. (ad Num 7mum 3tio. (e)

6to... Monopolium żadnęz Fabryce dozwolone byćz nie może, gdyż takie dozwolenie nie byłoby pomocą do wydokonalenia Fabryk, ale raczēz pochopem do wprowadzania Zagranicznych Fabrykantów cichaczem do Kraju

(d) Smie Dziennik upraszać tak W Pana, iako wżyskich Górliwych Obywatelów, aby Projekta względem różnych Banków, iakie tylko mogą za Granicą znaydować się, raczyli nadeśłać, a izali z wielości różnych Projektów, nie będzie można choć iednego naśladować.

(e) Względem czego dopraszać się już Radzicki Podkomorzy Zakroczymski będąc Posłem, na Séymie 1780. które żądanie znayduie się w Seryarzu na Marzec 1785.

Myśl ta iako wielce pożyteczna, powinna by pamięć mieć uskutecznienia tego na następiącym Séymie.

ju, i wzbogacenia się niesprawiedliwego kilku Fabrykantów; bo ci wiedząc iż Powszeczność koniecznie od nich brać musi, i będąc obowiązani podług tacy przedawać, staraliby się dla większego ich zysku, Materyały iak najtańsze, a zatém zle, skupować (tém samém jeśli z Materyałów Kraiowych, dobreby za Granice powychodziły) i bez wielkiéy pracy w uprawianiu Fabrykata nikczemne Powszeczności przedstawiać. Powszeczność zaś chcąc mieć zarówną, lub ieszcze mnieyszą cenę towar lepszy, usiłowałaby na wszelkie sposoby przysposobić go sobie z Zagranicy, iako tego doznają Prussy we wszystkich Artykułach Monopoliznych (f) i sama Polska na Tabace (g). Gdy zaś jest wolność, (która byż powinna w każdym wolnym Narodzie) Fabrykowania Towarów

ka-

(f) Prussy mają szkodliwe Monopolia iako to: na Tabakę, Cukier, Kawę paloną, Fabrykaty iedwabne &c.

Dziennik uprasza o objaśnienie, dla czego są szkodliwe, tak pomienione Pruskie Monopolia, iako i Monopolium Tabaki Polskiey, gdy takie Monopolia dochód znaczny czynią, a krzywdę nie wielką, bo bez tych Artykułów prawie obéysć się można.

(g) Lubo już o szkodliwości Monopolium Tabacznego dosyć Gorliwych Postów mówiło, i niektóre Ich Zdania znajduią się w Seryarzu, iednakże jeśli i W Pan miał w téy mierze albo co nowego, albo ważniejszego, prosi Dziennik o Kommunikacyę, gdyż i Artykuł Tabaki w Polsce jest znacznym Handlem, a zwłaszcza że przez taniość Tytunu kupowania od Kom-

każdemu, który tylko siły zdolni do tego jest obdarzony. w ten czas, każdy Fabrykant uluże dla większego odbytu wyrobić fabrykatę swoją jak najlepiej, a tem sposobem Fabryki co raz większemu dobroci i doskonałości osiągną, ludzom ułogom zarobek się przysposobis, i Cyrkulacya Pieniędzy wewnętrzna znacznie się pomnoży.

zmo... Produkta wyrobione z Polski wychodzące, mają być jako Fabrykaty Kraiowe od wszelakich Opłatek i Cła Wychodu (*Exportationis*) koniecznie uwolnione. W ten czas przy powiększonym Cła na surowe Materjały wychodzące (*Exportationis*) ad Nm 3tium 1mo) i przy podwyższonym Cła Wchodu (*Importationis*) na Fabrykatę (ad Nm 1m,) takowe Fabrykaty byłyby się Zagranicznym uciążliwymi, i do zbycia trudnemi; gdzie przeciwnie nam Polakom mając tanie Materjały surowe, (ad Nm 3tium 2do & ad Nm 5tium) i wolny od wszelakich Opłatek i Cła wychod Fabrykatów (jako wyżej) nasze Fabrykaty tanio nam przyjdą; a przeto nie tylko zakazowi Wchodu (ad Nm 2dum) pomocnemi będą, ale też sprawią, że też Fabrykaty dla wielkiej różnicy w cenie, niezmierną przewagę nad Zagraniczne, tycząc się onych wyśylania, otrzymać by koniecznie musieli.

Te to są Szrodki przyjsia na pomoc Kraiowi już prawie na brzegu przepaści zofa-

panii, Platancye Tytunowe, wiele szkodnią, i jeśli Kompanii nie będzie przykazano poprawić Ceny, Platancye będą musiały poupadać, a zatem z przyczyny tego Monopolium, jak wiele Kraj będzie szkodował!

staćtemu, te są najłatwiejsze sposoby, które na najsłabszym Sejmie popierane koniecznie być powinny) pomnożenia Cyrkulacyi i Handlu wewnętrznego, i utrzymania Polityki Kraio-
wéy, względem których nie rozszerzam się tutaj, bo dalsze ich sposoby i skutki już wybornie opisał za nas Mąż Autor Pamiętnika w w Oziele swoim Grudniowém 1785, iako też Stycznio-wém, Lutowém, i Marcowém, Roku 1786tego.

Ze więc zniesienie Cel Polskich osobliwie na Towary, i Produkta Zagraniczne, w niniejszym stanie Kraju byłoby przeciw Prawu Natury, i przeciw Prawu Obywatelów Świata, odwoływam się dla szczupłości czasu na Dowody podane wyżej względem zniesienia Cel Zagranicznych,

Za zaś takowa wolność byłaby i przeciw obowiązkom prawdziwego Patryotyzmu, (h) i tylko tém prędzey upadek Kraiowi przyspieszająca, dowodzę tu w kilku słowach.

Zważmy najmilsi Ziomkowie, ile Millionów rocznie z Kraju więcéy wychodzi, niżeli do niego wchodzi, zważmy ilą Millionami ten wychód za zniesieniem Cel pomnożył by się, zważmy mówię z téy Propozycyi wynikający uszczerbek Skarbu Publicznego, już i tak słabego, i prawie na najpotrzebniejszy Wydatki Krajowe niedostarczającego, zważmy nakoniec, iż chcąc Skarb odzyskać tylko po
czę

(h) Dla niekostatku teraz czasu, wytlómaczę potém do przyszło-Miesięcznego Dziela kawałek do wzwyż wyrażonego zdania mocno się śpieszący.

części swą stratę, musiałby Obywatelów, równie ubogich jak i bogatych strasznemi Podatkami obciążać. Zważmy to wszystko, a zapewne podpiszemy się wszyscy na Zdania w siedmiu Punktach wyżej opisane.

Prawda, iż by takowa wolność pomnożyła Cyrkulacyą i Handel wewnętrzny i zewnętrzny na czas krótki, ale tę samą pomnożyłaby Zbytek już aż nadto wielki, pozbawiłaby nas naszej Wolności, i uczyniłaby nas Polaków w czasie lat 40, lub 60, Zebrakami, i Nie wolnikami. (i)

Skutek więc tenby wypływał, iż ogłosiwszy się ze wszystkiego, musielibyśmy na koniec nas samych ofiarować Zagranicznym, i zamiast mniemanego Handlu wielkiego a prawdziwego, działby się Handel nami Polakami jako M... Bo gdy Polacy mając Towary Zagraniczne Ciem obciążone, nie są jednak zachęcani do stawiania Fabryk takowych Towarów w Krain swoich, ale ze wszystkich prawie Świata Części je sprowadzają, cożby zaiste stało się, gdyby takowy wchód jeszcze był ułatwiony, czy niewyniknąłby z tego skutek wyżej opisany? Niech każdy czytający i myślący zdrowym rozumem osądzi. (k)

Patryota A. C.

X.

(i) Patrz w Przedmowie pierwszej Części Dziennika Handlowego, przytoczoną Mowę Séymową Roku 1784. Gorliwego Patryoty Daróńskiego.

(k) Dziennik uprasza Autora tych siedmiu Punktów, ażeby pozwolił sobie czasu, do wyłączenia wszystkich gatunków Towarów pod każdy punkt mogących się podciągnąć, aże-

X.

*o Szczególnych i Przypadkowych
Doniesieniach.*

— Wiadomość o miejscach, na których można dostać zawsze na Zastawy pieniędzy, i różne czynić Negocyacye.

1. Na Ulicy Sto jańskiej w Kamienicy Ci-
checkich Nro 16. na drugim Piętrze
od Podworza u JP. Głębockiej, mieszka
pewny Jegomość, który na różne Zastawy
i sam daje Pieniądze, i drugich nastręcza,
tenże takż różn czyni Negocyacye na
różn Dobra i Papiery, ktoby więc chciał
dostać na Zastawy, Dobra, lub pewne
Skrypta i Wexle pieniędzy, niech się re-
ferule na te pomienione miejsce.

2.

by formując słowny do tych siedmiu Punktów
Projekt do Prawa, można było umieć wszystkie
Gatunki Towarów wyspecyfikować, gdyż Pie-
niactwo naszych Prawników, zawszeby znaydo-
wało wycieczki, gdyby Projekt w ogólności nie
wyszczególności zajmował Gatunki Towarów.

O! Gdyby to u nas wszystkie Materye idą-
ce na Sým! były trutynowane wcześniej przez
Publiczne Pisma! o iakby się to przez różn
Zdania pro & contra wyjaśniły one! nie były-
by tak ciemne, obojętne i potrzebujące z czasem
Przydatków i objaśnień, iak są teraz, gdy przy-
chodzą na Sým ex crudo, i z trzydniowey De-
liberacyi prawie stante pede stanowią się Prawa.

2. Oprócz tego pomienionego miéysca, znajduj się jeszcze inne podobne, na których takó¿ można dostać Pieniędzy na ró¿ne dobre Zastawy, iako te¿ i Negocyacye czynić na Dobra i Papiery pewne, że zaś te miéysca dla niektórych przyczyn nie mogą być publiczym Drukiem obwieszczone, lecz tylo Nam do wiadomości powierzone, zaczęm ieśliby kto, żądał na Zastawy, Dobra, lub Papiery, Pieniędzy, niech się referuje do naszéy Expedycyi na Ul: Zakroczymskiéy Nro 1858, a My doślemy na te miéysca, i dopomo¿em, do uskutecznienia żądań czyich, ile tylko będzie można.
3. Ze zaś w Warszawie, oprócz miéysc Nam powierzonych, znajduje się jeszcze bardzo wiele innych, na których podobnie¿ można dostawać pieniędzy, a te ieśsze nie są dobrane wiadome Publiczności, przeto dla Wygody Publicznéy i Ich własnéy lepszéy korzyści, życzymy, aby Nam raczyli oznaymić o mieszkaniach swoich, do których odbywać będziemy szukających z Zastawami pieniędzy, a dla nie wiadomości, nie mogących tak prędko dostać, iakby Sobie życzyli.

— Uwiadomienie mającym do naiecia Stancye, i mieszkania ró¿ne, a mianowicie przed następującém Séymem.

Ponieważ Przyczyni radzi by bez straty czasu, znaleśdź iak nayprędzéy, a zwłaszcza przed następującém Séymem, Stancye, i Mie-

Mieszkania, przeto najlepszy byłby środek wywiedzenia się o tem wszystkiem, przez wyczytanie w tem *Dzienniku Handlowym*, zaczynając JPP. Possefforowie mający cokolwiek bądź do najęcia, gdy podadzą do naszego Druku z naydokładnięszm opisanie, uczynią i dla siebie lepię, bo prędzę każdy do nich trafi, i dla Publiczności przyięznej, wygodnię, bo nie wlozcząc się wiele po Mieście, wyczytawszy to, co im będzie potrzebnego, prosto tam będą się adresować. — Zaczem ktokolwiek będzie miał co do najęcia niech poda do naszej Expedycyi na Ul: Zakroczymskię Nro 1858.

Koniec Części VI.

MA.

MATERYE DZIENNIKA HANDLOWEGO

CAŁEGO PIERWSZEGO PÓŁ-ROCZA. 1786.

Dla dwóch Przyczyn umyśliliśmy przyłączyć tu, razem zebrane Materye całego pierwszego pół-Rocza.

imo, Aby każdy złączywszy razem w jeden Tomik wszystkie sześć Miesięcy, łatwo mógł mieć na końcu onego Regeſtr generalny wszystkich Materyi.

2do. Zebrane tych sześć Miesięcy Materye, z dołączonym Regeſtrem Prenumeratów, rozsyłać będziemy po Kraju, dla uczynienia go lepiej znanym; gdyż wielu jest jeszcze Obywatelów zwłaszcza w odległych Województwach od Warszawy, którzy jeszcze wcale o tym Dziele nie wiedzą, którym gdy prześlemy takie wyobrażenie onego, spodziewamy się, że uczyniemy Przyślugę.

Styczeń, Luty, Marzec.

Pprzedmowa do Powszechności, zawierająca w sobie Wyobrażenie Dziennika Handlowego, z jakich Materyi Dziełić Artykułów każdego Miesiąca składa się.

1. — *O Targach Kraiowych*: Krakowa, Brześcia Litewskiego, Grodna, Lublina, Łucka, Bielska, Mińska, Kalisza, Zytomierza, Winnicy, Kamieńca Podolskiego, Łatyczowa, Niemirowa, Nowogródka, Brahunga, Mozyrza, Rze-

Y

czycy.

- czycy, Żłowa, Hłuska, Wilna, Warszawy,
od *Karty* - 1. - do *Karty* - - - 25.
- II. — *O Targach Zagranicznych*: Elbląga, od
Karty 27. do *Karty* - - - 28.
- III. — *O Fabrykach Kraiowych*. - - - 30.
- Fabryk Żelaznych znaczniejszych w Ko-
ronie i Litwie Tabella. - - - 33.
- Fabryka Broni, czyli Ruralsnia na Po-
mykowie pod Końskimi, od *Warszawy*
Mik 4. - - - 40.
- Fabryka Kos w Sobieniu, w Dobrach
Jezierskiego Kasztelana Łukowsk: - - 41.
- Szabelnia niedaleko Końskich, na Grun-
tach Gawarnowskich - - - 44.
- Drutarnia pod Przysuchą - - - 45.
- Blacharnie blisko Sucheniowa i Sam-
sonowa - - - 46.
- Fabryki Narzędziów Stalowych - - *tamże*.
- Manufaktury Sukiennicze w Lesznie, w
Wojew: Poznańskim, w Koźminie w Woj:
Kaliszkim i Warszawie - - - 47.
- Fabryki Szklane w Ziemi Czerz., w Wojew:
Nowogródz: w Urzędzu Dobrach Radzi-
wiłłów. - - - 49.
- Fabryki Pasów w Słucku, w Wojewódz:
Nowogródz:, w Kobylce, w Ziemi Warf: - 50.
- Manufaktury Mebliów Kraiowych, Sto-
larzkiey roboty w Karczewie. - - - 51.
- Fabryka Obiciów Pióciennych i Papie-
rowych w *Warszawie*. --- Fabryka Ociu
Winnego w *Warszawie*. --- Fabryka My-
dła czarnego w *Kobylce*. --- Tokarnia
w *Warszawie*. --- Papiernie w *Jeziernie* pod
Warszawą. w *Supraślu* w Powiecie Gro-
dzieńskim. w *Postawach* w Powiecie
Osmiańskim od *Karty* 52. do - - - 54.

- Fabryki Płóciennie. — 55.
- IV. — *O Transporcie Splatnym*. — 56.
- Rzeki Portowe Wolne są, oznaczone różnymi Konstytucjami, mianowicie Konst: 1597. Vol: 2. Fol: 1457. — 57.
- Dalsze wspomnienie Rzek Portowych, Konst: 1013. Vol: 3. Fol: 183. — 58.
- Dalsze obrachowanie Rzek Portowych, Konst: 1631. Vol: 3. Fol: 681. — *tamże.*
- Aby na Rzekach pomienionych Portowych Jazy nie były Konst: 1557. Vol: 2. Fol: 608. — 59.
- Dalsza Wiadomość o Jazach Konst: 1563. Vol: 2. Fol: 640. — *tamże.*
- Dalsza Wiadomość o Jazach Konst: 1565. Vol: 2. Fol: 691. — 60.
- Excepcye i Powinności Jazów Konstyt: 1561. Vol: 2. Fol: 726. — *tamże.*
- Dalsza Wiadomość Jazów na Rzekach Portowych Lit: Konst: 1607. Vol: 2. Fol: 1631. — 61.
- Rzeka Wiśła wielka Portowa. — *tamże.*
- Rzeka Niemen, takóŜ Portowa wielka — 62.
- Rzeka Dzwina, takóŜ Portowa wielka — 64.
- Wiadomości Traktatu Handlowego z Rosyą. — 65.
- Wiadomość Traktatu Handlowego z Austryą. — 70.
- Wiadomość Traktatu Handlowego z Prussami. — 76.
- V. — *O Transporcie Lądowym*. — 81.
- Vol: 7. Fol: 646. tit: Naprawa Dróg, Mostów, &c. — 85.
- Konst: 1768. Vol: 7. Fol: 671. Tit: Podwyższenie Ceny Mostowego i Groblowego. — 86.
- Trakty walne Pocztowe Obojga Narodów. — 89.

- VI. — *O Jarmarkach i Kontraktach.*
 — Wiadomość Jarmarków Kraiowych - 96.
 VII. — *O Opisanu Miast Kraiowych.* - 119.
 — Numerowanie Starej Warszawy - 120.
 VIII. — *O Dobrach wszelakiego Gatunku.* - 136.
 — w Ziemi Czerkiew w Powiecie Groieckim, Wios Ciechlino do Przedania - *tamże*,
 — w Teży Ziemi Wios Gułiewicz do Ardy trzy-letniej - *tamże*.
 — w Ziemi Zakroczymskiej Wios Romkovo, *cum Altinentis*, do Przedania - *tamże*.
 — w Stężyckim Wios Głusiec do przedania 138.
 IX. — *O Projektach Handlowych.*
 X. — *O Szczególnych i Przypadkowych Doniesieniach.* - 140.

K wiecień.

- I. — *O Targach Miast Kraiowych*, to jest: Kowna, Korsunia, Białego-Stoku, Berdyczowa, Kamieńca Podolskiego, Łatyczowa, z przyczyną Drożyzny tamiecznej, Dżifny, Krakowa, Grodna, Wilna, Warszawy, Poznania. - 145.
 II. — *O Targach Zagranicznych Miast.*
 — Elbląga i Gdańska - 160.
 — Przyczyny, czyli Spekulacye, o tak małych Targach Zagranicznych - 161.
 III. — *O Fabrykach Kraiowych.*
 — w Niemirowie, Muslinów, Cyców, Chustek, Pasów, Pojazdów, Skór, Namiotów. - 162.
 — w Krakowie Pasów przednich, Sukna dobrego, Gaz, i Szpilek. - 164.
 — w Grodnie Sukna od Zł: 4. do Zł: 18. 165.
 — w Poznaniu Jedwabnych, Wełnianych, Mydła czarnego, - 160.
 List

- List do Dziennika, względem Fabryk
J. O. Xiązcia Poniatowskiego, Podkar-
biego Litewskiego. - - - - 167.
- Doniesienie Dziennika Handlowego,
względem różnych Fabryk Kraiowych. - 168.
- IV. — *O Transporcie Spławnym.*
- Przeszło przez Warszawę Zboża i Pro-
dukta za Granicę - - - - 170.
- Do Elbląga w Roku 1785. Produkta i
Zboża Polskie przyszły. - - - 171.
- w Tymże Roku przyшло i wyszło w
Elblągu Okrętów, i Statków Polskich. - 172.
- V. — *O Transporcie Lądowym w powzecz-
ności.* - - - - tamże.
- VI. — *O Jarmarkach i Kontraktach w Po-
wzeczności,* - - - - 174.
- VII. — *O Opisanii Miast.*
- Dalży ciąg Opisanii, czyli Numero-
wania Warszawy - - - - 175.
- VIII. — *O Dobrach do Przedania, Zastawy,
Aredy,* - - - - 190.
- Nad Kordonem Prus Brandeburskich,
nie daleko Wilły do Przedania. - - tamże.
- O Summie na Dzierżawę Wsi pod
Warszawą. - - - - tamże
- Ządanie Kupna Dóbr niedaleko Wilna. 191.
- w Ziemi Rawickiej Wies do przedania - tamże
- w Teyże Ziemi inna Wies do przedania - tamże
- w Teyże Ziemi inna Wies do Zastawy. - 192.
- w Ziemi Warszawskiej Wies do prze-
dania. - - - - tamże.
- w Teyże Ziemi Wies inna do przedania - 193.
- w Teyże Ziemi Wies inna do Prze-
dania, lub Zastawy. - - - - tamże.
- w Ziemi Czerkskiej Wies do Przedania - 194.
- Informacya *Dziennika Handlowego*, o
dokła,

- dokładnieyszym Doniesieniu o Do-
brach. - - - - - tamże.
- IX. — *O Proiektach Handlowych.*
— Propozycya pewnego Ministra, wzglę-
dem uwolnienia od Cła Towarów
wielkich Polkich. - - - - - VI
- X. — *O Szczególnych Doniesieniach.*
— List wolnego Obywatela, względem
wolności sprzedawania w Warszawie
Mięsa, Ryb, Chleba. - - - - - 205.

M a y .

- I. — *O Targach Miast Kraiowych.*
— Zaswiadczenia Targów Prowincyi
Wielko-Polkiey. - - - - - 209.
— Zaswiadczenia Targów Prowincyi
Mało-Polkiey. - - - - - 210.
— Zaswiadczenia Targów Prowincyi
Litewskiey. - - - - - 215.
- II. — *O Targach Zagranicznych.* - - - - - 217.
— Uwagi, czyli spekulacye, względem
Handlu Elbligkiego. - - - - - tamże.
— Mysł względem potrzeby trzymania
Konfulów po Portach Zagranicznych. - 218.
- II. — *O Fabrykach Kraiowych.*
— w Lublinie względem mogących być
pożytecznych Fabryk. - - - - - 220.
— w Niemirowie. o Fabrykach Kartunów,
Porcyneł, Szabel, Strzelb &c. - - - 221.
— w Tulczynie. o Fabryce Sukien, Strzelb,
Szabel, Szpad, Płotna, od Zł: 6. Ło-
lić, Pojazdów różnych &c. - - - - 222.
— w Zytomirzu. Wiadomość Informują-
ca o zdatości tego Woiewództwa do
znacznych Fabryk, i korzyści Kraio-
wych. - - - - - tamże.
w San-

- w *Sandomirzu*. Uwagi bardzo ważne,
o pomagających bydź tam Fabrykach. - - 223.
- IV. — *O Transporcie Spławnym*.
— Roku 1786. od 28. kwietnia do 24.
Maja, przebieg przez Komorę Warszawską
Szólec Zboża i Produktów Kra-
jowych. - - - 224.
— Tegóż Roku przez Komorę Nowy-
Dwór od początku Definitacyi do Dnia
16. Maja. - - - 225.
— Uniwersał obwieszczaący wydanie no-
wego Instruktorza Celnego od Scian
Mołkiewicki, Turecki, i Woło-
ski. - - - tamże.
- V. — *O Transporcie Lądowym*. - - - 227.
— Dyspozycya względem Expedycyi Wo-
łów Ryczałtowych, lub Wieprzy Mul-
tańskich, transeunter, przez Kraj Pol-
ski, do innych Kraiów pędzonych. - 228.
- VI. — *O Jarmarkach i Kontraktach*. - - 232.
— *Co do Jarmarków*. w Berdyczowie, Lu-
blinie, Poznaniu. od Karty tejże,
do Karty - - - 234.
— *Co do Kontraktów*, w Sandomirzu, i
Poznaniu. - - - tamże.
- VII. — *o Opisanu Miast*. - - - tamże.
— Dalszy ciąg Opisania, czyli Numero-
wania Warszawy. - - - tamże.
— Opisanie Miasta Sandomirza, z Uwa-
gami potrzebnymi do polepszenia Ob-
ro. - - - 244.
- VIII. — *O Dobrach do Przedaży, Zastawy,
lub Dzierżawy*. - - - 248.
— w Ziemi Rawickiej Wieś do Przedania. tamże.
— w Województwie Łęczyckim Dobra
do Przedania. - - - 249
w Zie-

- w Ziemi Ciechanowskiej Dobra do
Przedania. — — — — — *tamże.*
 - Sukcesya do Zbycia. — — — — — 250.
 - w Woiewództwie Podlaskim Wieś na
Przedaż. — — — — — *tamże.*
 - w Ziemi Ciechanowskiej Miasieczko
na Zastaw. — — — — — *tamże.*
 - w Teyże Ziemi Dobra za 500000. do
Przedania. — — — — — 251.
- IX. — *O Produktach Handlowych.*
- Dowód, czyli Odpowiedź na Propo-
zycyą wyrażoną w Miesiącu Kwietniu
Dziennika Handlowego. — „Jak Cia-
łanowibne na Handel, są szkodliwe,
nie tylko Polszcze, ale i całemu Kra-
iowi Rolniczemu. — — — — — *tamże.*
 - Na końcu tęj Piętej Części na Mie-
siąc May, znajdzie się Tabella Targów
Cało-Kraiowych.

Czerwiec.

- I. — *O Targach Kraiowych.* — Warszawy,
Krakowa, Zytomierza, Lublina, Ka-
mienca Podolskiego, Tulczyna, Białe-
go-Stoku, Wilna, Grodna, od Karty
273. do — — — — — 281.
- II. — *O Targach Zagranicznych.*
- Co do Handlu Chersońskiego. — Ex-
trakt Listu z Chersonu Handel nowy
Polskę interesującego. — Cena Drze-
wa do Okrętów. od Karty 282. do — 285.
 - Co do Handlu Ryńskiego. — — — — — *tamże.*
 - Co do Handlu Królewieckiego. — — — — — 286.
 - Co do Handlu Elbląskiego — w Ro-
ku 1785. do Elbląga w Zimie weszło
Zboża z Polski. — w Roku 1786. do
Elblą-

Elbląga weszło Zboża z Polski — Te-
góż Roku 1786. wysłano Zboża z El-
bląga. - - - - - 287.

— Co do Handlu Gdańskiego. - - - 289.

— Projekt do wydoskonalenia Targów
Kraiowych i Zagranicznych. - - - tamże.

III — O Fabrykach Kraiowych.

— List Anonima o znajdujących się w
Województwie Sandomirskim w Drze-
wiec fabrykach: Paśów, Szalów, Ka-
ret, Koczów, Kolasek, Karylek, &c:
Pieców Salkich, Burt, Galów, Ka-
peluszów przednich i ordynaryjnych,
Siodeł Angielskich, Skór, Chomontów
Angielskich, Okowów Mosiężnych, wy-
złacanych, &c, - - - 293.

— w Warszawie Fabryka Towarów An-
gielskich d' *Argent hache*, znajduje się
w Pałacu Kambioniego Kupcy, przy
Krochmalnej Ulicy Nro 959. - - - 296.

— w Tulczynie, znajduje się Fabryki Su-
kna ordynaryjnego, Płótna Szwajcar-
skiego, Seiwet przednich, i Batystu &c. - 297.

IV. — O Transporcie Spławowym. - - - tamże.

— w Sandomirzu Szpichlerze i Port. - tamże.

— w Poznaniu Spław, i rzyśta owisko. - tamże.

— Specyfikacja Zboża, i różnych Produ-
któw Liwskich wysłanych Spławem
Wilii i Niemna, przez Komorę Jurbor-
ską do Prus, w Roku 1785. i 1786.
w Miesiącach Kwietnia i Maja. - - - 299.

— List opisujący Deszmitację Rzeki Be-
rezyny. - - - tamże.

— Opisanie Towarów Leśnych, i innych
różnych nad Rzeką Berезyną znajdu-
jących się. - - - 308.

List

- List Anonima Obywatela o Zawadach
jeszcze znajdujących się na Kraiowych
Rzeko-Spławnościach. - - - 310.
- V. — *O Transporcie Ładowym.* - - - 315.
- w Sandomirzu Składy znajdujące się.
Magazyn Tabaki Kraiowej. --- Skład
Soli. - - - 316.
- Informacya o Czopowym od Trunków
Zagranicznych. - - - *tamże.*
- VI. — *O Jarmarkach*, w Miesiącu Sierpniu
przypadających - - - 317.
- VII. — *o Opisanii Miast Kraiowych.* - - - 320.
- Dalszy ciąg Numerowania Warsza-
wy. - - - 320.
- Opisanie Stanu Miasta Lublina. - - - 323.
- Opisanie Stanu Miasta Kamieńca Po-
dolskiego. - - - 331.
- VIII. — *O Dobrach do Przedazy, Zastawy,*
Arędy. - - - 335.
- Sukcesya do zbycia Dóbr Imieniowi
Podleńskich służąca. - - - 335.
- IX. — *O Projektach*, i innych Pismach Han-
dlowych. - - - 338.
- Pismo inne tyczące się zniesienia Cei
wszystkich Polkich. - - - 338.
- X. *O Różnych szczególnościach i Przypadko-
wych Donieszeniach.* - - - 350.
- o Miejscach znajdujących się w War-
szawie, na których można dostać Pie-
niędzy na Zastawę. - - - 350.

Provincye

Wielko-Polska.

Malo-Polska.

Numer.

Miasta.

1	Poznań	-	-	-	-	Ko
2	Kalisz	-	-	-	-	W
3	Gniezno	-	-	-	-	Ko
4	Sieradz	-	-	-	-	Ko
5	Piotrków	-	-	-	-	Ko
6	Łęczyca	-	-	-	-	Ko
7	Brześć Kujawski	-	-	-	-	Ko
8	Jnowroclaw	-	-	-	-	Ko
9	Płock	-	-	-	-	Ko
10	Warszawa	-	-	-	-	Ko
11	Ciechanów	-	-	-	-	Ko
12	Rawa	-	-	-	-	Ko
13	Wschowa	-	-	-	-	Ko
14	Kraków	-	-	-	-	Ko
15	Sandomierz	-	-	-	-	Ko
16	Radom	-	-	-	-	Ko
17	Zytomierz	-	-	-	-	Ko
18	Chelm	-	-	-	-	Ko
19	Łuck	-	-	-	-	Ko
20	Lublin	-	-	-	-	Ko
21	Kamieniec Podolski	-	-	-	-	Ko
22	Latyczów	-	-	-	-	Ko
23	Winnica	-	-	-	-	Ko
24	Niemirów	-	-	-	-	Ko
25	Tuleczyn	-	-	-	-	Ko
26	Korsun	-	-	-	-	Ko
27	Berdyczów	-	-	-	-	Ko
28	Bielik	-	-	-	-	Ko
29	Białystok	-	-	-	-	Ko
30	Wilno	-	-	-	-	Beczka
31	Olsztyn	-	-	-	-	Beczka
32	Lida	-	-	-	-	Beczka
33	Witkomierz	-	-	-	-	Beczka
34	Brasław	-	-	-	-	Beczka
35	Grodno	-	-	-	-	Beczka
36	Kowno	-	-	-	-	Beczka
37	Rosłenie	-	-	-	-	Pur

6924

5. Oprócz miéysc wyrażonych, nayduie się jeszcze to Dzieło osobno częściami do przedania] podług Ceny w nich wyrażonéy. —

w Poznaniu u Krzyszfowicza Bibliopoli.

w Sandomierzu na Poczcie.

w Krakowie w Drukarni Grebla.

w Kaliszu w Drukarni tamiecznέy.

w Piotrkowie na Poczcie.

w Białymstoku na Poczcie.

Niech się nie dziwi Publicum, iak się już oto i nie którzy zapytywali, dla czego tak wiele kosztuje Arkuusz tego Dzieła, to iest Gr: 15? odpowiadamy na to, że gdyby, prócz Expensy na Druk, Papier, Introligatorów, Kopiaistów, Miezkanie Expedycyi, tak wiele nie kosztowała Poczta, iak kosztuje, przy odsyłaniu licznych Listów do Korespondentów, i odbieraniu od nichże Responsov, zapewne Publicum w mnieýszej cenie miałoby nasze Dzieło.

Ze zaś wielu żąda Wiadomości samych tylo Targów, dla czego i w tém dogadziąc wygodzie Publicznέy, postanowiliemy osobne Tabelli Targowe co Mieściąc wydawać, których Cena każdέy z osobna kosztuje Gr: 15. przez Prenumeratę na same Tabelli w Warszawie w Expedycyi Dziennika, na cały Rok kosztuje Złt: 4.

Za Warszawą, przez Poczte adresując do którego z JJ. PP. Sekretarzów Poczsztamtu Warszawskiego, kosztuje Złt: 8.

Takowe Tabelli można co Mieściąc przy Gazecie odbierać po całym Kraju przez Poczte od swoich Korespondentów.

- Pieców Salskich, Burt, Galonów, Kapeluszów
przednich i ordynaryjnych, Siodeł Angielskich,
Skór, Chomontów, Angielskich, Oków Mo-
sieżnych wyślaczanych &c. - - - - - 293.
- w Warszawie Fabryka Towarów Angielskich,
d^o argent hacie znajdujące się w Pałacu Kam-
pioniego Kupca przy Krochmalnej Ulicy Nr 950. 296.
- w Tulczynie znajdującą się Fabrykę Sukna ordy-
naryjnego, Płótna Szwajcarskiego, Serwet
przednich, i Barystów &c: - - - - - 297.
- IV. o Transporcie Spławowym.
- w Sandomierzu. Szpichlerze i Port.
- w Poznaniu. Spław. Przystanowisko.
- Specyfikacya Zboża i różnych Produktów Li-
zew: wysłanych spławem Wilii, i Niemna, przez
Komorę Turbońską do Prus, w Roku 1785. i
1786. w Miesiącach Kwietniu i Maju. - - - 299.
- List opisujący Defluitacyą Rzeki Berezyny.
- Opisanie Towarów Leśnych i innych różnych
nad Rzeką Berezyną znajdujących się. - - - 308.
- List Anonima Obywatela, o Zawadach iefzcze
znajdujących się na Kraiowych Rzeko-spławno-
ściach. - - - - - 310.
- V. o Transporcie Lądowym.
- w Sandomierzu Słady znajdujące się - Ma-
gazyn Tabaki Kraiowej - Sład Soli. - - - 316.
- Informacya o Czopowym od Trunków Za-
granicznych. - - - - - tamże.
- VI. o Jarmarkach.
- w Miesiąc Sierpniu przypadających. - - - 317.
- VII. o Opisanii Miast Kraiowych.
- Dalszy ciąg Numerowania Warszawy. - - - 320.
- Opisanie stanu Miasta Lublina. - - - 323.
- Opisanie stanu Miasta Kamieńca Podolskiego. - - - 322.
- VIII. o Dobrach do Przedaży, Zastawn, Aredy.
- Sukcesyja do zbycia Imięniowi Podleckich
służąca. - - - - - 335.
- IX. o Projektach i innych Pismach Handlowych.
- Pismo inne w okoliczności znieśnienia Celf
Wszystkich Polskich. - - - - - 338.
- X. o Różnych szczególnościach i Przypadkowych
Doniesieniach.
- o Mięscach znajdujących się w Warszawie,
na których można dostać Pieniędzy na Za-
stawę i inne Facyendy. - - - - - 350.